

EN CARTELL

El cas Gaspard Meyer

Jean-Ives Picq

El càlcul

Jeannine Worms

SALA BECKETT

Sales Alternatives de Barcelona

Jean-Yves Picq Nascut el 2 d'agost del 1947 a Mulhouse (Alt Rin), és autor, director d'escena i actor. Ha col·laborat amb molts teatres i companyies: el TNP (Roger Planchon, 1972-1979), L'Attroupement (D. Guénoun, P. Le Mauff, E. Macocco), Théâtre des Ateliers (G. Chavassieux) o l'ECT (Ch. Morel). Ha estat becat pel CNL i resident a la Chartreuse de Vilanòva d'Avinhon. Ha rebut també diverses ajudes a la creació del Ministeri de Cultura francès. A més d'adaptar i dirigir algunes obres seves i d'altri, és autor de nombroses peces teatrals escrites des del 1985 ençà: *Callas, Partition, Falaises, Voices, Doberman, Les effrayants, Pilate, État des lieux, Le cas Gaspard Meyer, Le boxeur pacifique, Franz, Le contrat des attachements, Conte de la neige noire, Du rêve au paradis, Le manuscrit dit "Des temps fracturés", Le morne la réunion, Sylvestre, Donc, Positivement votre, Panthésilée 2000, Babel ouest, est et centre, Théâtre B., Cité de verre, Avis! Oizos en chantiers*. Participà amb la Cie N'Gotti en la creació de la primera residència d'autors africans al Camerun el 1997 i, dins del projecte Les Écrits Nomades, formà part del grup d'autors francòfons enviats al Líban, el 2000. És membre de l'associació Les Écritures Vagabondes i intervé sovint en tallers d'escriptura, cursos universitaris i estades de perfeccionament d'actors i professors.

Jeannine Worms Nascuda a l'Argentina a la dècada dels vint, s'establí a França després de la Segona Guerra Mundial. Es llicencià en filosofia grega i sociologia i fou deixeble de l'acadèmic Roger Caillois. Admirada per Jean Cocteau, i amiga d'E.M. Cioran i Eugène Ionesco, és autora d'una trentena de peces de teatre, entre les quals destaquen: *Archiflore, La nuit, Tout à l'heure, Le téléphone, Le rendez-vous, Pardon Monsieur, La boutique, Avec ou sans arbres, Les comédies-minute i Le calcul*. També ha publicat novel·les (*Il ne faut jamais dire fontaine, Les uns, les autres, Un magnolia*) i assaigs (*Apologie du mensonge, D'une malédiction*). Moltes de les seves obres han estat dutes al teatre (*Avec ou sans arbres, La boutique, Le calcul* [estrenada, amb direcció d'Oscar Sisto, al Théâtre Le Cabestan d'Avinyó el 1999], *Archiflore*), emeses per la ràdio (*Le Téléphone, D'une malédiction*) o per la televisió (*Duetto, Les Empaillés*), i traduïdes i representades arreu del món (Japó, EUA, Argentina, Canadà, Àustria, Països Baixos). Regularment, les seves peces són seleccionades per representar la dramaturgia francesa en l'escena internacional i la major part han estat emeses per Radio-France i la BBC. Gaudeix de molt de ressò a Alemanya on és l'autor francès més programat en les emissions de radioteatre. El prop passat 17 de setembre estrenà *Le téléphone* al Théâtre Essai de París.

El cas Gaspard Meyer

o

De la influència de la memòria
dels indis en una pista de tennis

Faula poètica sobre l'economia

Jean-Yves Picq

Traducció de Carles Batlle

Aquesta obra va ser estrenada l'11 de desembre del 2002 a la Sala Beckett de Barcelona sota la direcció de Toni Casares, amb Marta Aliguer d'ajudant de direcció, escenografia de Max Glaenzel i Estel Cristià, il·luminació de Kiko Planas, so de Jordi Vallvé, vestuari de M. Rafa Serra i amb Oscar Intente i Andreu Rifé al repartiment.

PERSONATGES

GASPARD MEYER FILL, *un noi de vint-i-dos anys*

ARTMANN, *un científic*

INFERMERS

Espai:

Interior d'una pista de tennis degradada.

Obertura

En la foscor, soroll d'un fax. Una veu llegeix el missatge següent:

Ginebra, 8 de gener del 1999, 17 h 30.

Als senyors redactors en cap de la premsa escrita, televisiva i radiofònica.

Tinc l'honor d'assabentar-vos dels fets següents: El 5 de desembre passat es va posar en marxa una vasta operació humanitària, coberta pel conjunt de les vostres redaccions, amb l'objectiu d'ajudar les regions situades al sud del vuitè paral·lel, devastades per la guerra civil i la fam. El grup Meyer Finances, representat pel mateix senyor Gaspard Meyer, acompanyat de l'actriu de cinema Irinia Pearce, hi participava amb un vaixell mercant carregat de queviures i de medicaments. A les 15 h 30 en punt, amb

gran solemnitat i en el pont d'aquest vaixell, s'havia de lliurar un xec de 500.000 dòlars al representant d'una organització no governamental que intervé en aquests països; cosa que es va dur a terme davant l'esclat dels flaixos de tota la premsa internacional reunida. Al mateix moment, a unes 180 milles d'allí, cap al sud-est, se signava un contracte d'enviament, d'estocatge i d'incineració *in situ*, de 500.000 tones per any de residus altament tòxics de procedència europea. Aquest contracte el signaven la societat Abner Partners, filial del grup Meyer, representada per Axel Klammer, braç dret del senyor Gaspard Meyer, i un senyor de la guerra de la província nord, Siad Barrama. El benefici d'aquesta operació per al grup Meyer s'estima en dos o tres milions de dòlars per carregament. Les conseqüències ecològiques i humanes són, això sí, incalculables.

A les 16 h 45, quan la cerimònia al vaixell era a punt d'acabar-se, el senyor Gaspard Meyer rebia un missatge codificat d'Axel Klammer confirmant la signatura del contracte. La cerimònia humanitària va finalitzar a les 17 h. El senyor Gaspard Meyer arribava a Ginebra a les 22 h 30, mentre el senyor Axel Klammer era a bord del seu jet privat.

De resultes de tot això, jo, Gaspard Meyer fill, hereu legítim del grup Meyer Finances, anuncio que trenco la llei del silenci que m'havia imposat fins ara i us informo que penso presentar denúncia contra el grup Meyer per associació de malfactors, violació dels drets internacionals i crim contra la humanitat. Hi ha prevista una roda de premsa aquest vespre a les 21 h als salons de l'Hotel Europa per fer oficial aquesta demanda.

Signat: Gaspard Meyer fill

VEU 1: Hòstia, hòstia, hòstia! Es pot saber què collons és tota aquesta porqueria?...

VEU 2: El fax ve de la propietat privada dels Meyer, segur: n'hem confirmat el número.

VEU 3: Segur que és una presa de pèl. Collons, si tothom sap que el fill gran dels Meyer és un subnormal de vint-i-dos anys completament idiota que no ha dirigit la paraula a ningú des que era una criatura. I a més la família el té tancat i no el deixa sortir de la casa de la vora del llac: fills de puta, els fa por d'exposar al món la seva pròpia decadència... Però si està tocat del bolet, redéu! És un subnormal profund, un... Déu meu, com en diuen d'aquesta mena d'individus... un autista. Vet-ho aquí, un autista! És evident que aquest fax no el pot haver enviat ell.

VEU 1: N'estàs segur?... Mira, segur que és una collonada, ho sé, però de tota manera vull saber què s'hi amaga, darrere aquesta collonada. Vinga, poseu-vos en contacte amb el grup Meyer, i que algú em remeni tota aquesta merda africana. Si això es confirma, hi haurà un merder de cal Déu.

La pista

La cortina s'alça: una pista de tennis. És l'alba. A l'interior de la pista, GASPARD MEYER FILL, dempeus, observa amb calma com un grup d'INFERMERS vestits de blanc apareixen de darrere l'enreixat i rodegen l'espai. Un home, vestit de civil, el professor ARTMANN, els acompanya i entra, només ell, dins la pista.

ARTMANN: Senyor Meyer? Sóc el professor Artmann. No tingueu por de res. Demanaré a aquests homes que m'acompanyen que s'allunyin mentre nosaltres parlem, en el benentès que accepteu de fer-ho. Podeu negar-vos a conversar amb mi, esclar; en aquest cas només caldria que seguíssim

aquests senyors; tots dos. Amb tot, us prego que vulgueu considerar que l'interès que jo pugui tenir per vós depassa de molt lluny el context d'aquesta intervenció que reclama la vostra família. Efectivament, és a títol personal que m'he vinculat a les investigacions d'aquesta nit, després de la vostra desaparició ahir al vespre. La conversa que desitjo mantenir amb vós és de caràcter estrictament confidencial. Us prego que tingueu l'amabilitat de concedir-me-la ara, perquè és probable que les cures intensives que us seran prodigades —segur que n'esteu al cas— no us permetran de respondre més a les nombroses preguntes que el vostre comportament suscita des de fa alguns anys, i amb el colofó d'ahir. I quin colofó!

Temps.

ARTMANN: El que certament ens preocupa a tots, senyor Meyer, són les raons personals que us van empènyer, ahir a la nit, a abandonar d'una forma tan brutal el silenci en el qual heu estat tancat des de fa deu anys i a emprendre una acció que devíeu sospitar —és una suposició— que provocaria una certa agitació.

MEYER FILL somriu. Adreçant-se a ARTMANN amb alguns signes irònics, li fa entendre que, efectivament, no pot negar que l'objectiu d'aquesta acció era provocar una certa agitació, tal com ell ho acaba de dir.

ARTMANN: Sobretot quan aquesta acció acusa un dels grans propietaris de les finances internacionals...

MEYER FILL hi està d'acord: no és una cosa que es pugui deixar de banda, efectivament.

ARTMANN: I que aquest gran propietari és el vostre pare.

MEYER FILL, sempre amb alguns signes mínims, fa entendre que, per contra, això no és l'essencial per a ell.

ARTMANN: Fet que complica de forma remarcable les coses. Uo us sembla?

MEYER FILL fa entendre que aquest punt el deixa indiferent.

ARTMANN: Senyor Meyer, quan ahir vau intentar reunir la premsa internacional per anunciar que vós, fill del propietari del grup del mateix nom, anàveu a trencar la llei del silenci i a presentar denúncia contra ell per associació de malfactors i crim contra la humanitat —heu insistit—, havíeu de suposar que aquesta roda de premsa no tindria cap possibilitat de produir-se; els periodistes que havíeu sol·licitat van investigar tot seguit, davant l'enormitat de la cosa, davant... del grup Meyer Finances, precisament...

MEYER FILL somriu.

ARTMANN: I que el grup Meyer, amb el vostre pare al capdavant, reaccionaria immediatament...

MEYER FILL hi està d'acord.

ARTMANN: ... lliurant a aquests mateixos periodistes un dossier detallat sobre la vostra personalitat.

MEYER FILLriu.

ARTMANN: Provant des d'aleshores la urgència del vostre interament, sempre retardat fins al present per la vostra família.

MEYER FILL fa comprendre que la cosa li sembla normal.

ARTMANN: Per tant, senyor Meyer, voleu dir que la vostra acció no era simplement una acció suïcida?

MEYER FILL esclafeix a riure: wait and see, espereu i veureu, fa entendre.

ARTMANN: Ja ho veiem, no us sembla?

MEYER FILL, amb una veu de primer ronca i insegura, després, ràpidament, més clara i riallera: El que tenen de bo, malgrat tot, els periodistes, professor... —Artmann? Ho he dit bé?—, és que si bé investigaran primer de tot sobre les informacions enviades pel grup Meyer sobre la meva persona, tampoc no deixaran córrer les informacions que els he enviat jo per fax, i ja deuen ser a punt, en aquest mateix instant, de confirmar el que avanço contra el grup Meyer i reunir les proves.

ARTMANN: Senyor Meyer, la vostra família afirma que des dels vostres dotze anys mai no heu sortit d'aquesta propietat, tret d'un viatge que el vostre pare us va imposar en aquesta edat, per formar-vos, pel que sembla, quan encara esperava poder-ho fer: ¿com podeu saber què passa al món tenint en compte que, u, no sortiu mai d'aquest lloc, dos, no se us coneixen relacions amb l'exterior, ni tan sols per la televisió, que no mireu, i tres, que mai no heu mostrat, fins ahir, el més mínim interès pels temes que denunciieu avui?

MEYER FILL: Senyor meu, què és el més important: la veritat del que faig saber sobre les activitats del grup Meyer en el món —que comprometen unes quantes generacions d'éssers humans— o el meu suposat comportament des de l'edat de dotze anys, que només m'afecta a mi, per un temps que espero que sigui curt?

ARTMANN: Senyor Meyer, d'on traieu els detalls tan precisos, massa precisos fins i tot, de les vostres informacions? No éreu al lloc dels fets i aquest contracte, si s'havia de ratificar, només es podia signar en el secret més absolut, oi?

MEYER FILL., *irònic*: En el fax, he oblidat d'indicar que en el vol de tornada Irinia Pearce es va trobar malament i que li van diagnosticar un desajust hormonal.

ARTMANN: De l'origen de les vostres informacions, no en direu res?

MEYER FILL.: La meva demanda no es fonamenta només en aquest contracte. Tinc una llista detallada de totes les activitats del grup Meyer al món en els últims deu anys que demostra que, com totes les organitzacions financeres, el grup Meyer Finances, tan i tan respectat, no és res més que una organització de tipus mafiós l'activitat especulativa de la qual és una de les causes de la desorganització del planeta, amb les conseqüències que això implica.

ARTMANN: Senyor Meyer, personalment no és pas d'aquest tema que desitjo conversar amb vós.

MEYER FILL., *als altres, rient*: ... Sí, em sap greu dir-ho, senyors, però, ves per on, el meu pare i els seus col·legues, que són financers, ignoren el concepte d'economia vital: *yutapi nahan yatkapi nahan oli'anpelo*... Perdó. (*Se li ha escapat.*) Vull dir simplement (*gesticulant*): *arbeiten, trinken, essen*. Menjar, treballar, beure. Aquests pobres homes carregats de responsabilitats estan submergits en l'única lògica de la guerra dels mercats i dels atacs en borsa; lògica de guerra que us imposen i us fan patir mentre que tot el sistema descansa en una mistificació: el diner que manipulen simplement no existeix. Sí, senyors, un mercat financer és una abstracció. Els valors que s'hi intercanvien tenen precisament tots els valors que es vulguin, tret d'un: el de ser una realitat material que pugui satisfer una necessitat vital. Però és en nom d'aquesta abstracció, i

perquè perduri aquesta mistificació de la qual ningú no pot sortir sota pena de crac mundial, que estan organitzats els mercats artificials i suïcides del nostre temps, i que tot allò que és viu és absurdament i, ben mirat, inútilment, sacrificat. Sacrificat a una enganyifa. Quan poseu els vostres nens en un autocar —faig una suposició—, no és veritat, senyors, que mai no voldríeu deixar-los en mans d'un conductor borratxo que s'hagués ficat al cap, per una aposta estúpida, fer una carrera suïcida amb un altre conductor d'autocar encara més begut que ell? Refiar-se d'aquestes organitzacions és com refiar-se d'una banda d'assassins bojós que l'únic mèrit que tenen és el d'estar organitzats i d'haver sabut imposar les seves pròpies regles: crear necessitat on tan sols hi havia una mancaça. Cap d'aquestes regles no té res a veure amb la vida, totes destil·len, fins i tot involuntàriament, el principi de la mort. Senyors, un cop dit això, confio en vosaltres, i per la meua banda prenc l'opció menys insensata. No poso en dubte que aquest discurs us semblarà obscur, i que confirma els motius de la vostra presència. Me n'adono, d'altra banda, que el grup Meyer ha invertit grans mitjans. Però, que potser no inverteix sempre grans mitjans, el grup Meyer? Evidentment, suposo que us sentiu en plena conformitat amb les lleis i el dret d'aquest país ja que esteu a punt d'actuar en nom del grup Meyer Finances, figura indispensable d'aquest mateix país. Confirmeu, així, un dels principals axiomes del grup Meyer: l'única llei que preval en el món és la que ell mateix marca.

El grup Meyer Finances no us ha informat, per exemple, de les raons profundes de la vostra participació en aquest assumpte, ni dels motius que l'han empès a decidir-la. Tanmateix, potser us hauria estat útil de saber-ne alguna cosa. Però el grup Meyer us demana d'actuar precisament perquè ningú, ni tan sols vosaltres, no sigui informat. La supervivència del grup Meyer està en joc. No la vostra, ni

la de qualsevol altre. El grup Meyer Finances no n'ha de fer res de la supervivència dels altres humans. No és aquí per a això.

També puc tranquil·litzar-vos tot seguit, si és que cal: no hi ha injustícia en allò que aneu a fer, perquè no sabeu ni tan sols perquè ho feu, us acontenteu de saber *per a qui* ho feu. En aquest sentit, confirmeu encara un altre axioma de l'acció del grup Meyer: només cal la marca d'un grup per legitimar la seva acció. És el nou dret diví.

Però vet aquí que surt el sol. Em fa l'efecte que el temps que faci avui us deixa indiferents, després d'aquesta llarga nit de cacera. Però a mi em tranquil·litza. Perquè això vol dir que, com a mínim, el sol continua sortint per a tots. Al mateix temps és una injustícia, ja que no només surt per a tots els homes de bona voluntat, sinó també per als cràpules. Per tant, arribarem a la conclusió que el sol no té moral, i que ens és remarcablement indiferent. El grup Meyer se'n refia força, d'aquesta indiferència cap al sol.

Llarga pausa.

ARTMANN: Senyor Meyer, des de quan exactament vau deixar d'alimentar-vos amb normalitat?

MEYER FILL: Ah! Ja hi som.

ARTMANN: La vostra família situa la vostra anorèxia quan teníeu dotze anys. És veritat que des d'aquesta edat ja no us heu alimentat normalment?

MEYER FILL, *rient*: És ridícul. Sempre m'he alimentat com Déu mana.

ARTMANN: Els informes dels metges són categòrics. Patiu d'una anorèxia greu des de l'edat de dotze anys.

MEYER FILL: Conec aquests informes. Però creieu-me, bec i menjo amb absoluta regularitat a les hores dels àpats, a taula amb els altres, encara que, efectivament, no tinc gaire gana.

família ha emprès contra vós tingui conseqüències reals. Les dades transineses pel grup Meyer Finances sobre vós haurien de servir sense problemes als vostres objectius. Només que algunes d'aquestes mateixes dades —sense que la vostra família, potser fins i tot sense que vós mateix en tingueu coneixement— revelen aspectes més desconcertants del previst. Són aquests aspectes els que m'interessen —diria— en primera instància. És per això, insisteixo, que m'he vinculat personalment a les investigacions d'aquesta nit dirigides per aquests homes, però no pels mateixos motius. Us demano un cop més que no confongueu el sentit de les meves preguntes ni les raons de la meva presència aquí. No tinc els mateixos interessos; diguem-ho així, que el grup Meyer.

MEYER FILL: Per tant, no teniu cap interès per mi.

ARTMANN: Cal que us repeteixi que jo, sense cap mena de dubte, sé més coses sobre vós que vós mateix?

MEYER FILL: Les dades que us poden haver donat sobre la meva persona no tenen cap mena d'interès. Les dades que jo tinc sobre el grup Meyer sí que tenen conseqüències sobre el món.

ARTMANN: Precisament. El vostre pare ens ha confessat que va ser de retorn d'aquest viatge de negocis on us va dur quan teníeu dotze anys que el vostre comportament va canviar de mig a mig. No creieu que n'hauríeu de parlar? Ben segur que no ens allunyàriem gaire de les vostres preocupacions actuals, no us sembla? Què va passar durant aquest viatge?

MEYER FILL: Què us n'ha dit, ell?

ARTMANN: Res d'especial. Que us va dur, amb la vostra mare, a una petita illa prop de Madagascar, barrejant utilitat i plaer, perquè hi tenia un negoci a visitar, un complex turístic que tot just començava i que ell finançava. Què hi va passar, en aquesta illa?

MEYER FILL: Molt senzill. Vaig assistir-hi a la meva primera

expropiació sobre el terreny. Se suposa que m'havia de formar. Però ha tingut l'efecte contrari.

ARTMANN: I?

Fa senyals als INFERMERS que s'allunyin un moment.

MEYER FILL: Per què demaneu a aquests homes que s'allunyin? Poden escoltar perfectament.

ARTMANN: Em fa l'efecte que no. Per a ells, senyor Meyer, que són gent d'acció, tot el que digueu només seran records. Més encara, records d'infantesa. Per tant, records sospitosos, encara que determinin tota una vida. Són gent d'acció. D'altra banda, es miri com es miri, als seus ulls sou un delirant i un ingrati. Crec que ens entenem, oi?

MEYER FILL, *temps*: Molt bé, em sembla que a l'últim moment hi va haver un problema. A aquesta edat, jo no ho podia comprendre, esclar, però hi havia una gran tensió quan el meu pare, el seu equip i jo vam arribar. Pel que sembla, els autòctons no volien abandonar el lloc i les autoritats locals l'havien rodejat i ens esperaven. Els dos grups s'en-caraven entre els insults i la pols. Enmig d'aquesta confusió, van arribar les excavadores, grogues, enormes, eixordadores. Les famílies es van tancar immediatament a les seves barraques de fang escridassant-nos i llançant tota mena de coses en la nostra direcció.

ARTMANN: Eren molta gent?

MEYER FILL: En el meu record, sí. I molt de soroll, també. Jo em sentia com... *desarrelat* davant de tot allò. Sí. *Desarrelat* és la paraula. Tenia por: per què cridaven, aquells homes, per què es bellugaven i feien pudor? I per què es resistien, tota aquella gent? No entenia res.

ARTMANN: I què va passar?

MEYER FILL: Les excavadores es van aturar, indecises. Els conductors per descomptat tots eren indígenes. Hi va haver un llarg moment de suspens, una mena d'interrogació pe-

sant, malsana. El meu pare, que s'havia quedat expressament una mica apartat amb mi, per deixar que els seus homes dirigissin l'operació, es va posar de cop i volta a renegar entre dents i em va abandonar per córrer com un esperitat cap als seus subalterns. Mai no havia tingut l'oportunitat de veure'l "a la feina", "en acció", com s'acostuma a dir. Sempre és ell qui es llança com un gos a la brega, i ara era ell qui bramava, qui gesticulava, qui engrapava, qui amenaçava els seus propis homes, com si en depengués la seva vida i la defensés a mort. Jo coneixia el seu poder i la seva autoritat en privat. Però que aquesta autoritat brutal, densa, terrorífica, que emanava d'ell, s'exercís igualment a l'exterior sense contenció va ser una revelació desconcertant, dolorosa, decisiva, força abans que passés el que encara havia de passar.

ARTMANN: I què més va passar?

MEYER FILL.: De sobte es va separar del seu grup i se'n va anar tot sol cap a les excavadores i, tot cridant, els va donar l'ordre de posar-se en acció.

ARTMANN: Malgrat la gent de dins?

MEYER FILL.: Malgrat la gent de dins... Les excavadores es van posar en marxa. Així que les pales van començar a colpejar, els negres van començar a sortir pertot arreu, per les finestres, per les portes, per les teulades, com un núvol de mosques abandonant una carronya. Les dones udolaven coses incomprendibles amb les criatures en braços; els homes intentaven interposar-se entre les seves cases i les excavadores, però les excavadores, a partir d'aquell moment, ja no es van aturar i les primeres cases que van ser envestides van ensorrar-se com si fossin de palla, alliberant totes les seves rampoines, màrfegues, pots de cuina, ràdios velles, tota la seva fortuna que... Llavors, els indígenes van fugir, tots alhora, cap al bosc, i l'indret finalment es va poder arrasar segons les normes i les previsions. El meu pare, eixugant-se la suor i amb l'americana sota el braç,

somrient, va tornar lentament cap al seu grup, fent-los comprendre de lluny, amb un gest del mocador, que, collons, que no hi havia cap problema. Per què els pagava, si calia que ell mateix s'hi fiqués? Precisament en aquell mateix moment el problema va sorgir. Va aparèixer un cos, molt visible, entre els primers enderrocs que remenava una excavadora. Era el cos d'un nen aparentment no gaire més gran que jo, dislocat, amb els braços pengimpenjam, ridículament tou, tot enfarinat de pols. Era incomprendible com els seus l'havien pogut oblidar a l'interior. L'excavadora es va aturar cinc segons, no sabent gaire què fer amb aquell cos entre les seves barres. Hí va haver un intercanvi de mirades esverades entre les autoritats locals i l'*staff* del grup Meyer, i els dos grups es van girar temerosos cap al meu pare, que encara avançava cap a ells i que l'anava a veure, el problema, i tot corria el risc d'esdevenir encara més complicat per a tothom, semblaven dir-se ells mateixos. Aleshores, un dels membres de les autoritats locals va escopir una ordre seca al conductor de l'excavadora, que tot seguit va tornar a engegar-se i va buidar ràpidament la seva pala. El cos va rodolar sobre ell mateix i va desaparèixer entre els enderrocs. Vet-ho aquí. Tothom va córrer cap al meu pare. S'afanyaven al seu voltant per fer pantalla. El van felicitar. Quan va acabar l'operació, van calar foc a les runes. I res no hi havia passat.

ARTMANN: Per al nen que éreu aleshores, quin és el factor que ha estat més decisiu d'aquest episodi?

MEYER FILL: La desaparició.

ARTMANN: Del nen?

MEYER FILL: De la realitat. El món va esdevenir irreal.

ARTMANN: Per culpa d'aquell cos rodolant?

MEYER FILL: El que jo acabava de veure, de fet, no havia passat de debò. Per a ningú, tret del mort. Però ell ja no podria corregir la realitat.

ARTMANN: Vós mateix heu dit que el vostre pare no va tenir temps de veure el cos. Què hauria passat, segons la vostra opinió, si l'hagués vist?

MEYER FILL: Res d'especial. La seva decisió d'enviar les excavadores implicava una conseqüència com aquesta. Suposava també que, si aquesta conseqüència es verificava, totes les autoritats subalternes vinculades a ell hi posarien remei enterrant la conseqüència, escamotejant la realitat. Contracte tàcit. Conspiració de silenci.

ARTMANN: I un nen les entén, aquestes coses?

MEYER FILL: Aquestes coses un nen les entén més aviat. Jo sempre he estat una mica lent.

ARTMANN: Des d'aleshores, tot el vostre pensament s'ha organitzat al voltant d'aquest fet.

MEYER FILL: Va ser el meu primer cadàver. El meu primer complot generalitzat contra la realitat.

ARTMANN: És per això que des que vau tornar a Europa, el vostre comportament es va modificar?

MEYER FILL, *mirant directament els ulls d'ARTMANN*: Diguem, si ho preferiu així, que quan vam tornar a Europa, no vam trobar en Charles, el xofer, a l'aeroport. Primera anomalia. Vam fer telefonar a la casa. Ningú no va despenjar. Una altra anomalia. La meva mare estava inquieta pel meu germà petit de cinc anys que havíem deixat amb la majordoma. Hi vam córrer en un taxi. Vam trobar la casa gran oberta, sense vigilants, darrera anomalia. Vam entrar. Els dos vigilants, el xofer i la majordoma plens de sang, a la cuina, on deuriem haver-los reunit per executar-los, amb un ganivet. La meva mare xiscla i s'enfila al primer pis. El meu germà petit és al seu llit, amb els ulls oberts de bat a bat, degollat també.

Des d'aleshores que la meva mare no parla.

Jo no podia no relacionar aquests dos fets.

ARTMANN: La mort del nen de Madagascar i la del vostre germà?

MEYER FILL: Entre altres.

ARTMANN: Sou conscient, oi, que aquesta carnisseria a la casa familiar mai no va tenir lloc... que el vostre germà ara té disset anys i que té una salut de ferro?

MEYER FILL: Potser sí.

ARTMANN: És, diguem-ho així, el que hauríeu desitjat trobar al vostre retorn?

MEYER FILL: És allò que el nen que jo era va tenir por de trobar al seu retorn.

ARTMANN: Ull per ull, dent per dent?

MEYER FILL: Ningú no pot desitjar una llei com aquesta. Els grups Meyer del món l'haurien de témer. Però no en saben res.

ARTMANN: Però si més no, per a vós, el saqueig va ocórrer de debò?

MEYER FILL: Si el nen de Madagascar no va ser assassinat, aleshores el saqueig d'aquí tampoc no va tenir lloc. Si l'assassinat del nen de Madagascar va succeir de debò, aleshores, aquí, tot va passar com acabo d'explicar-vos.

ARTMANN: En una altra realitat?

MEYER FILL: Demaneu al cadàver del nen de Madagascar a quina realitat pertany.

ARTMANN: És a partir d'aquest precís moment que vau deixar d'alimentar-vos normalment?

MEYER FILL: Ja us he contestat que m'alimentava amb plena normalitat.

ARTMANN: Diguem que vau deixar d'alimentar-vos segons les regles?

MEYER FILL: Només hi ha una regla per a l'alimentació: la de conservar-se en vida. Se'm podria criticar l'alimentació si comportés conseqüències nefastes per a mi. Però vós mateix ho podeu constatar, estic perfectament bé.

ARTMANN: En definitiva, va ser després d'aquest viatge que aquell nen que éreu va decidir, amb plena consciència, de mantenir-se al marge?

MEYER FILL: És la por, el que neix d'aquest viatge.

ARTMANN: La por?

MEYER FILL: Que un grapat d'homes tingui aquest poder de decisió sobre la realitat! Sobre la vida. Durant molt de temps m'he preguntat a mi mateix si aquell nano no s'havia quedat voluntàriament dins la seva cabana.

ARTMANN: Per quina raó?

MEYER FILL: Per oposar-se.

ARTMANN: I la vostra conclusió?

MEYER FILL: És que sí. Ho vaig saber de seguida, però m'ha calgut un cert temps per acceptar-ho.

ARTMANN: Mai no heu volgut superar aquest fet?

MEYER FILL: L'única manera de superar aquest fet, tal com dieu, és de convertir-me jo mateix en un assassí. I no em convenia.

ARTMANN: Mai no vau aclarir amb el vostre pare tota aquesta història?

MEYER FILL: Per què n'hauria de voler parlar, el meu pare? L'eliminació física és encara el mitjà més segur per tractar amb la realitat. Tots els agents econòmics en actiu estan d'acord en aquest punt, i ell el primer. Imperatiu econòmic.

ARTMANN: Va ser aleshores que us vau proveir d'un llenguatge propi?

MEYER FILL: Ah! L'altra "particularitat" del dossier, veritat? Em sap greu, senyor. És un assumpte privat. No hi podeu intervenir.

ARTMANN: Senyor Meyer, quan els vostres parents més pròxims van venir per primer cop a consultar-nos, ja fa alguns anys, ens van indicar, a banda la vostra anorèxia ben palesa, el mutisme absolut en què us havíeu tancat. Només us exterioritzàveu, si és que es pot dir així, per un llenguatge de signes mínim, llenguatge aparentment inventat per vos ja que no tenia res a veure amb el llenguatge dels sordimuts (esclar que si hi hagués tingut alguna cosa a veure, també s'haurien preguntat d'on l'hauríeu pogut treu-

re). Malauradament, no podien donar-nos-en ni tan sols una vaga idea, ja que vós, evidentment, no us deixàveu filmar. Utilitzàveu aquests signes per comunicar-vos, no amb les persones, sinó —almenys ho semblava— amb els elements, i els dirigíeu al cel, als arbres, a la terra, etc. Hauríem pogut arribar a la conclusió que es tractava d'una afàsia d'ordre autístic si no haguessin afegit que, tanmateix, us havien sorprès una o dues vegades conversant imaginàriament amb una tercera persona, invisible per a ells, però segons que sembla molt concreta per a vós, en el benentès que la conversa s'estroncava des del moment que ells manifestaven la seva presència. Que aquestes converses es mantienien en un llenguatge desconegut per a ells. Simple xerrameca, van pensar de primer, relacionant-ho amb el vostre comportament després del famós viatge. A la llarga, però, van tenir la intuïció cada cop més evident que aquest llenguatge inventat no variava, que tenia la seva coherència i la seva precisió. Llavors, seguint els nostres consells, van provar de fer un enregistrament de la vostra veu durant allò que en aquell moment tots pensàvem que eren crisis. L'inconvenient era que aquestes crisis semblaven molt espaiades en el temps, que tenien tota la pinta d'unes cites anuals que teníeu amb aquesta tercera persona i que els era molt difícil de ser presents al moment indicat. No van poder fer aquest enregistrament fins fa ben poc. És per aquest enregistrament que nosaltres, el meu equip i jo mateix, ens hem interessat seriosament pel vostre cas. Podeu, senyor Meyer, ja que ahir va decidir sortir de la vostra afàsia simulada, dir-nos en quina llengua us expresseu amb aquesta persona fictícia?

MEYER FILL: Coses de criatures, senyor.

ARTMANN: Em fa l'efecte que no, senyor Meyer. Us reconeixeu en aquest enregistrament?

ARTMANN posa en funcionament un magnetòfon portàtil. Se sent la veu de MEYER a la cinta fent un seguit d'onomatopeies. "Hiya... glesniyo, yaniktayelo..."

MEYER FILL: Un barboteig, senyor. Res més.

ARTMANN: El problema és que no barbotegeu pas, senyor Meyer. Parleu. Parleu una llengua.

MEYER FILL: Molt bé. I què se suposa que dic en aquest fragment?

ARTMANN: Hem pogut establir una traducció.

La veu de MEYER: "Winulicala, ceyasniyo. Taku ecamunkte; wicayake, tankal mnikte, lena ociciyake. Ociciyake wicat'e lena henaglinapahokte lo..."

ARTMANN: En aquest precís moment, esteu dient: "No ploris, marona, ho faré, tens raó, sortiré, t'ho prometo, els teus morts tornaran..."

La veu de MEYER de sobte es trenca, esdevé patètica: "... ekas amayustan'sniyo. Wacinyeyanikte..."

ARTMANN: "... però no em deixis, no em deixis. No et desesperis."

Cridant: "Hiya... glesniyo, yaniktayelo!"

ARTMANN. "No! No et moris..."

Silenci molt llarg.

MEYER FILL: Teniu dret a fer el que sigui, tret d'això.

ARTMANN: Em sap molt de greu, senyor Meyer. Us ho asseguro. (*Pausa.*) Però potser acceptareu finalment de parlar-nos d'aquesta persona.

MEYER FILL: No és de la vostra incumbència!

ARTMANN: Senyor Meyer, qualsevol persona que escolti aquesta cinta pot comprendre que hi perdíeu algú estimat, molt estimat. Molt pròxim. I que ha estat aquesta pèrdua el que us ha fet sortir de l'estat en el qual us havíeu tancat voluntàriament.

MEYER FILL: No us respondré més. Senyors, sisplau! Quan vulgueu, estic a la vostra disposició.

ARTMANN: Senyor Meyer! La llengua que parleu en aquesta cinta és un concentrat de diverses llengües en vies de desaparició!..

MEYER FILL: Senyors, no sé qui dels dos està més sonat, però jo, si fos al vostre lloc, m'enduria la parella.

ARTMANN: De diverses llengües índies, senyor Meyer! No només la llengua d'una tribu, hopi, zuni, xoixon, etc., no, vós passeu molt sovint de l'una a l'altra sense cap mena d'esforç. Els especialistes han invertit un cert temps a localitzar tots els idiomes que utilitzeu!

MEYER FILL: La llum del matí havia d'aportar-nos, a tots, algunes sorpreses, però aquesta, senyors, és ben sucosa.

ARTMANN: Escolteu-me. No sou l'únic cas censat d'algú que parli naturalment i sense haver-la apresada una llengua estrangera. Algunes persones —escasses, és veritat, i malauradament per a nosaltres— troben per elles mateixes llengües que han desaparegut totalment de la superfície del planeta. Nosaltres intentem de comprendre aquests fenòmens. Ara enteneu millor l'interès que tinc per vós?

MEYER FILL: Gràcies, professor. Tinc la impressió que ens divertirem si tenim la sort que ens internin junts.

ARTMANN: Considereu que, per a nosaltres, de cap de les maneres no es tracta, ho repeteixo, de pontificar sobre una aberració mental vostra, ni tampoc de jutjar les raons que us han conduït a les diferents accions que heu emprès des d'ahir. Al contrari, sou vós qui podríeu fer-nos avançar enormement en les nostres investigacions si ens expliqueu

fil per randa les trobades i els intercanvis que heu tingut amb aquesta persona.

MEYER FILL: Mai no he parlat cap altra llengua, amb aquesta persona fictícia, que no fos la meua. És un invent, senyor. Un invent de criatures. Una ficció! (*Irònic:*) Us n'adoneu, professor? Ho enteneu? Què fa un nano feliç de dotze anys que descobreix que el seu terreny de jocs és més aviat un terreny de cendres, de fang i de vísceres? Inventa, professor! Inventa! Sí, senyor! Que n'és de complicat d'entendre, no és cert, professor? I tant, és complicat. Però tanmateix és tan simple com dipositar la bomba de rellotgeria que farà que aquest matí, quan obri la borsa, el grup Meyer s'enfonsi.

ARTMANN: El nostre altre problema, senyor Meyer, és aquest:

Torna a engegar el casset. Se sent una veu d'una dona molt vella. Parla amb un fil de veu, gairebé un ronc que acaba en melopea i s'apaga.

“Eku... tshekuan ne Innium?... Miam ne etentakuak, utshes ka uashteshit nte e meshtakashtipishkant. Kie mima itentakuak, nenu atum e mista tshishiteu neneti pe miam puniti... Kie ne lat itentakuan, utashakusha auen pempapatanti nie menuash ka misdkashinti mak kue eka nukushit miam nepati pishum... Ekum ne nupun...”

MEYER FILL està petrificat. Els homes han reaparegut darrere la reixa.

ARTMANN: ... Sí... Nosaltres tampoc no ens en sabem avenir.

MEYER FILL, *innocentment*: No és gaire versemblant, veritat?

ARTMANN: En l'estat en què us trobàveu, sí. Accepteu de parlar ara?

MEYER FILL: Oi que no?

Als homes de darrere la reixa.

ARTMANN: Foteu-me el camp d'aquí! Ja us cridaré quan serà l'hora. Apa, vent! Fora!

Els homes desapareixen.

ARTMANN: Comprenc la vostra emoció. Això no obstant, éreu conscient de la seva existència real, oi?

MEYER FILL: No en aquest món. No... d'aquesta manera.

ARTMANN: Com se us va aparèixer, la primera vegada?

MEYER FILL: Aparèixer?... (*Pausa llarga.*) Va ser poc abans del viatge a l'Àfrica. Baixava cap a la piscina per nedar-hi. Tenia consignes molt estrictes. Tantes piscines cada dia, els quatre estils, etc... *Mens sana in corpore sano*. L'entrenament de l'amo. Jo preferia els meus còmics. A la vora de l'aigua em trobo una vella, aclofada, vestida com a ple hivern, amb un anorac blau acrílic, un coll blanc de llana sintètica, una gorra enfonsada fins als ulls, una horrible faldilla marró que li cobreix els genolls i unes botes de neu per llençar, usades, terriblement usades. D'esquena, penso que és una captaire. Ella sembla com hipnotitzada per l'aigua de la piscina. Li crido. Li dic: "Ei, iaia, què hi fas, aquí? Et fotran fora, si et troben aquí." Ella s'incorpora, es gira cap a mi. És tota petita, gairebé un nan, amb un rostre increïblement arrugat, una mena de cara de lluna amb tots els cràters al damunt. Com si s'hagués cremat el cos. Té un posat molt seriós quan m'assenyala la piscina i em pregunta: "On és el riu?" Jo em poso a riure. Li pregunto què vol dir. Ella em respon: "El riu, on és? Com hi arriba l'aigua, a la bassa?" I això encara em fa riure més. Sóc tan criatura! Li dic: "Per les canonades, senyora, però què et pensaves?" Ella em mira sense entendre, fica un dit dins l'aigua, la tasta i fa una ganyota. Després, de cua d'ull, mira l'estany i me l'assenyala: "Per què?", em pre-

gunta. Jo no entenc res. I és evident que ella tampoc. No comprèn per què hi ha un estany al costat d'una piscina. Observa ara l'un ara l'altra i això sembla desconcertar-la. Jo torno a dir-li: "Mira, és millor que no et quedis. Si en Léon, el jardiner, o en Charles, el xofer, et sorprenen aquí, et faran fora sense miraments. Tenen ordres." No sembla que ho entengui. El que li dic la deixa completament indiferent. No sé massa bé què fer-ne; una gitana extraviada, penso, deu haver begut; llavors, sense deixar de mirar-la, em fico a l'aigua i començo a nedar. Ella s'asseu de nou a la vora, gronxant-se endavant i endarrere, mira com nedo com si fos la cosa més important del moment. De vegades, riu i aprova amb el cap. M'agrada. Tinc una espectadora. N'estic molt cofoi. Per això m'hi aplico encara més. Inicío un crol, amb els ulls tancats, tots els músculs en tensió, per impressionar-la. Al final de la piscina, quan aixeco el cap, sento les veus d'en Charles i d'en Léon. Miro cap a la vella. Ja no hi és, esclar. En Charles arriba. És l'encarregat de comptar les piscines que faig. Detesto aquest home. "Senyor Meyer, som-hi, avui trenta piscines, ho ha dit el vostre pare." Quan torno a la meua habitació, trobo un llibre tancat sobre el meu llit, un llibre que no conec, que mai no he vist, que ningú no em pot haver regalat. El fullejo. Hi ha textos i fotos. Bàsicament, retrats. Retrats d'un temps antic. Hi ha una foto de pàgina sencera, antiga, molt antiga. Antediluvians. I la reconec. És la vella de la piscina. Vull dir el rostre. No el vestit, esclar. Davant de la fotografia, llegeixo:

"Quan l'últim pelloja s'haurà extingit sota els cops de martell del pensament blanc i el record de la meua tribu haurà esdevingut un mite, les riberes estaran cobertes dels morts invisibles i silenciosos de la meua tribu, oh sí!

"I quan els fills dels vostres fills pensaran que estan sols en els seus camps, als seus tallers o en el silenci d'un bosc, no estaran pas sols, oh no!

"I a la nit, quan els carrers de les vostres ciutats seran plens de soroll i els creureu prou il·luminats per espargir la vostra por; la por de vosaltres mateixos, i per fer fora els fantasmes, els nostres morts seran encara allí, enganxats a la vostra esquena, ah, ah! L'home blanc mai no estarà sol, oh no!"

Em va impressionar. Vet-ho aquí. Això és tot. Simple al·lucinació.

Pausa llarga. Tanmateix, MEYER FILL observa, amb aspecte inquiet, el casset portàtil d'ARTMANN.

ARTMANN: Aquest llibre, el teniu encara?

MEYER FILL: És clar. A dins, hi ha tot el pensament dels indis.

ARTMANN: Continueu, senyor Meyer. Us escoltem amb molta atenció.

MEYER FILL: És ridícul. Criaturades, senyor. Res més. Una insignificant història de criatures.

ARTMANN: És la història que volem sentir. No intenteu raonar, senyor Meyer. Deixeu que aquest món torni a la superfície, és el més gran servei que ens podeu fer. I després, quan va tornar, la velleta?

MEYER FILL: Quan vam tornar d'aquell refotut viatge. Tenia el sacrifici del meu germà dins del cap, i el de tots els criats. La meva mare havia decidit de no parlar-ne més. La casa hauria hagut d'estar de dol. Però, en canvi, des de l'endemà al matí, tothom es comportava com de costum. Jo no entenia res. Sentia les ordres, les veus, veia la gent bellugar-se, caminar, pujar, baixar les escales, la majordoma, els guàrdies, en Léon, en Charles, la meva mare, el meu germà, els veia com em parlaven, com ordenaven el dia, piscina pel matí, deures a la tarda, "tennis a les 6 amb el teu pare, no te n'oblidis. S'ha acabat la bona vida, fill meu, què et pensaves, t'has de reincorporar a la disciplina, vinga, més de pressa encara, a la piscina!". Quan arribo a la piscina,

l'aigua està podrida. Verda. Una pudor immunda. No m'hi puc capbussar. En Charles s'enfada. Després em crida. Em sacseja. Em deixo fer, sense esma. Ploro. "Espècie de puteta barata, n'estic fins als collons de la teva merdosa cara de nen de papà, i ja fa massa temps que dura; ets un cagarro de luxe, n'estic fins als collons de les teves piscines i del teu cul de marieta, t'hi ficaràs, et dic que t'hi ficaràs o t'hi posaré jo, pels pebrots" i m'engrapa el sexe i estreny, estreny i jo vull cridar, i no em surt res, em llença a l'aigua i m'ofego, ja no sé nedar, m'ofego. M'enxampa des de la vora, em treu de l'aigua: continua rebufant i em clava cops sense parar, després em deixa estar. Sí, se'n va, es gira d'esquena, puja cap a la casa. Sé el que dirà. I jo em quedo allí, xop, tremolant de fred, damunt l'herba. La meva mare arriba amb en Charles, que fa com si no hagués passat res. Li tinc por. No puc dir res. Em tornen a casa, a la meva habitació. Em porten una safata. Tinc ganes de vomitar. No toco res. M'adormo. La meva mare em desperta. Respira amb tranquil·litat: "Són les 6. El teu pare t'espera per al tennis. Ves-hi, rei, fes un esforç. No el decebis. Lleva't. És important. T'anirà bé. I sense excuses, sisplau. L'avió no cansa."

Altre cop a la pista, com cada dia, abans del viatge. I jo, ja no ho vull. No vull anar-hi més, a l'escorxador.

ARTMANN: A l'escorxador?

MEYER FILL, *rient*: A l'escorxador, sí. L'amo arribava a les 6 en punt. "Anem-hi, fill", deia, i hi anàvem. És a dir, jo hi anava: al malson. Abans d'aquell viatge, esclar. Hi anàvem de blanc, a aquest malson, de blanc estricte. On s'és vist, tocar pilota —la pilota, blanca, sempre va refusar les pilotes grogues— sense l'uniforme reglamentari?: mitjons blancs, vambes blanques, Lacoste blanc, pantalon blanc, calçotets blancs i coquilla.

ARTMANN: Coquilla?

MEYER FILL: M'imposava la coquilla, sí.

ARTMANN: Ell també en portava?

MEYER FILL: Ell no creia que jo pogués fer-li mal en aquest lloc, evidentment.

ARTMANN: I la coquilla us va protegir algun cop?

MEYER FILL: Però què us penseu? Picava amb una força brutal. No li agradava perdre.

ARTMANN: Com dieu? Fins i tot amb un marrec de dotze anys?

MEYER FILL: Per a ell, això no vol dir res. Hauríeu de saber-ho.

ARTMANN: Però éreu el seu fill.

MEYER FILL: Precisament per això.

ARTMANN: Per això què?

MEYER FILL: Que picava la pilota amb totes les seves forces.

La seva iniciació passava per aquí.

ARTMANN: La seva iniciació?

MEYER FILL: Sou tan obtús de continuar creient que només es tractava d'un partit de tennis entre ell i jo?

ARTMANN: Expliqueu-vos.

MEYER FILL: Coneixeu realment l'home de qui estem parlant?

Per què creieu que aquest home "perdia" cada dia una hora i mitja del seu temps per "jugar" al tennis amb el seu fill?

ARTMANN: Per mantenir-se en forma, no?

MEYER FILL: Teniu raó, però no en el sentit que us penseu. No es tractava de forma física. Es tractava de tota una altra cosa. Es tractava de terror.

ARTMANN: Voleu dir que teníeu por? Por de jugar amb ell?

MEYER FILL: Jo no he parlat de por. He parlat de terror. De resistència al terror. No es tractava d'un joc. Sens dubte, hi ha d'altres persones que juguen amb una pilota, una raqueta i un company de joc. Un adversari, és veritat, però també un company. Ell jugava amb un enemic. Els seus cops de pilota no eren pas per jugar.

ARTMANN: Doncs llavors... Per què eren?

MEYER FILL: Per sobreviure. Estava disposat a tot per sobreviure.

ARTMANN: "Disposat a tot". És a dir?

MEYER FILL: No té cap importància si no ho enteneu. A més, no era a la pista que era més flagrant.

ARTMANN: Però per a vós. L'objectiu dels partits era aquest: l'aprenentatge de la supervivència?

MEYER FILL: Sí. Ho vaig comprendre ràpidament.

ARTMANN: Quan ho vau comprendre?

MEYER FILL: Des que ell va voler que juguéssim junts. Des de la primera vegada.

ARTMANN: Quina edat teníeu?

MEYER FILL: Deu-onze anys.

ARTMANN: Va ser ell qui us va ensenyar a jugar?

MEYER FILL: No, esclar. Vaig tenir un professor durant un any, dos anys, i quan vaig saber jugar em va agafar a part.

ARTMANN: I aquesta primera vegada, com va anar?

MEYER FILL: Em va massacrar, per dir-ho d'alguna manera. Sense treva. (*Rient:*) Va entrar a la pista: "Som-hi, fill. Un partit d'entrada. Que es vegi una mica si els fills encara saben matar el seu pare."

ARTMANN: Només era una broma, oi?

MEYER FILL: Ah sí? Des del primer servei, van començar a ploure pilotes al meu voltant amb una violència inaudita. A cada cop gemegava, reia, em plantava cara. "Que és per avui, fillet." El pitjor és que ell jugava molt malament, no tenia cap regla. Simplement picava la pilota, apuntant cap al ninot. Una pilota em va encertar en plena cara. Vaig caure, em sortia sang del nas. Em va escridassar, que m'airequés. "No he pagat uns cursets per jugar amb un ploramiques. Dempeus. Vinga. T'has de defensar." Després ja no vaig poder tocar ni una bola. Només vaig mirar de protegir-me, el nas encara em rajava, però ell va continuar, encara més fort, fins al final. Jugava tot sol. Era realment absurd. Quin interès hi podia tenir? Però aparentment ni tan sols s'ho plantejava. Finalment, assenyalant les gotes de sang sobre la pista, em va dir: "Ara neteja les teves

porqueries, i a partir d'avui, aquí cada dia, a les 6 en punt. Fins que n'apreguis. Fins que compreguis. Fins que et defensis." I el malson va començar. Des d'aleshores, cada pilota va ser com un precepte: "Han! Pega el primer i pega més fort! Han! No donis cap oportunitat al teu adversari. Han! L'única esperança de sobreviure, la victòria! Han! El món és una competició! I ets tu qui ha de guanyar! Guanyar! Guanyar! Guanyar! No importa com, però guanyar! Victòria! Victòria! Victòria."

ARTMANN: I fora de la pista, com era, com us tractava?

MEYER FILL: Com quan anava vestit d'esmdòquing. Relativament correcte. Malignament afectuós.

ARTMANN: Malignament?

MEYER FILL: Quan hi havia estranys.

ARTMANN: Estranys?

MEYER FILL: Convidats. Quan hi havia convidats —i n'hi havia sovint— les seves demostracions d'afecte eren més aviat efusives. Era fins i tot incòmode. Una mica obscè.

ARTMANN: Molt bé. Què va passar a aquesta pista de tennis l'endemà del vostre retorn de l'Àfrica?

MEYER FILL: No sabia com escapar-me de la partida. Només sabia que no podria fer-la. Que per res del món no la faria. N'estava fins al capdamunt, d'aquesta carnisseria. Volia fugir. Desaparèixer. Ser invisible i que em deixessin en pau. Llavors, darrere la reixa, sento "la seva" veu un pèl aspra: "Fill meu, aquesta coberta, que la podríem enretirar?", demanava la veu. Em giro i la descobreixo, la meva velleta, amb el seu anorac, els seus descansos, la seva gorra i el dit travessant els forats de la reixa. M'assenyala la pista. Esfereït, em precipito cap a ella. Li dic: "Vés-te'n. Vés-te'n de pressa. El meu pare és a punt d'arribar. I aniran maldades." Em respon secament que no m'he de preocupar per això, però que és urgent que traguem la coberta, tal com ella anomenava la pista. Que calia que veiés què hi havia dessota, perquè sentia com els seus morts circulaven

sota el ciment, que feia massa temps que els seguia d'aquesta manera, ella a la superfície corrent darrere d'ells i ells, desesperats a sota, a la recerca d'un forat per on poder sortir, una mica com les foques sota el gel, em va semblar entendre. Jo li vaig cridar, histèric: "Els morts no circulen. Estan enterrats, amb els peus per davant, els ulls oberts com taronges, sí, però tot s'ha acabat per a ells. Estan morts. MORTS, ho entens?! Només ets una vella boja." Em va respondre que encara em quedaven moltes coses per aprendre, que jo era un marrec estúpid i inútil, i que estava deixant que passés el temps, i que els seus fills eren a sota sense poder sortir, i que si jo no l'ajudava a moure la coberta, em maleiria fins a la fi dels meus dies: "I ara, surt d'aquí al damunt, estúpid, agafes un extrem, jo agafo l'altre, i l'enretirem." I es va precipitar cap aquest costat de la pista, i va començar a estirar i la pista es va aixecar, primer de biaix, i jo a sobre que la molestava, petrificat, i ella que estirava, estirava, i que em cridava: "Oi que sortiràs?" Llavors vaig saltar a fora, vaig córrer a l'altre extrem i vam enretirar la pista alguns metres, tota sencera, com un gran tapís de cautxú, reixa, xarxa, cadira de l'àrbitre, tot es va desplaçar. (*Irònic:*) Segons la vostra opinió, professor, enretirar una pista de tennis com un vulgar tapís, és realment raonable?

ARTMANN: La meva opinió no compta.

MEYER FILL: Doncs bé, a mi la cosa em va semblar ben natural, que poguéssim fer-ho i que fos tan fàcil. Al lloc que havíem deixat al descobert, només hi havia herba marcida i groga, com quan es plega el terra d'una tenda després d'una llarga estada. Era veritablement desolador, aquell rectangle d'herba podrida i aixafada. A ella se la veia molt decebuda, com si esperés una altra cosa. Amb tot, va enganxar l'orella a terra una llarga estona, com un metge auscultant amb el seu estetoscopi, però ja no hi havia res, els seus fills ja circulaven per una altra banda. I això sembla-

va extenuar-la. Es va asseure sobre l'herba i es va posar a plorar silenciosament —gairebé era un cant— tot balançant-se i estrenyent-se el ventre. Jo observava el rectangle d'herba rasa i humida, amb ella al damunt, amb el cap enfonsat en el seu anorac, els ulls plorosos sota la seva gorra vermella i em penedia d'haver trigat tant de temps a reaccionar, a ajudar-la, a comprendre. Però, sobretot, va ser el seu cant, que em va intrigar. Era molt estrany, molt gutural, semblava que no venia d'enlloc i tanmateix era molt familiar. Em vaig voler atansar cap a ella, per disculpar-me, per consolar-la com pogués, i per fer-ho calia que penetrés en l'espai que acabàvem de descobrir. Amb un signe, però, sense deixar de cantar, em va deturar, em va ordenar que no em mogués, sobretot que no em mogués, i quan va haver acabat el seu cant, es va alçar amb dificultats, pesadament, com era normal que ho fes una vella molt vella i fatigada com ella, i em va dir: "Fill meu, els nostres morts ja no saben per on sortir. Acabaran bojós allà baix. Malament. Molt malament. No hem de buscar raons amb els nostres morts." Va ser llavors que vaig sentir, de lluny, la veu del meu pare. Arribava. Aterrit, vaig dir que calia tornar-ho a posar tot al seu lloc, de pressa, si no corria el risc que se l'enduguessin i la tanquessin per violació i destrucció de propietats privades, degradació de béns, etc... N'estava segur, si no, jo en veuria de tots colors. Això la va fer riure però vam tornar la pista al seu lloc, jo tenia por que quedessin plecs i allisava el terra com un idiota, cosa que encara la feia riure més i quan el pare ja era a punt d'arribar, em va preguntar —des d'on era— si volia evitar-lo. Ni tan sols vaig respondre, ni tan sols podia respondre, llavors em va demanar simplement que vingués cap a ella. Vaig córrer cap a ella, ella va obrir el seu anorac i em va estrenyer contra ella tot demanant-me que callés, i vam quedar-nos així, mirant com el pare penetrava a la pista, buscava el seu fill, el cridava, jurava,

renegava per la seva absència. Feia riure de veritat, semblava un nen mimat que havia perdut la seva joguina i feia rebequeries, i jo em sentia molt bé encastat al cos d'aquesta velleta, havia guanyat, era invisible, feia olor de fum, de sutge o alguna cosa de semblant, no feia ni calor ni fred però d'un sol cop havien desaparegut totes les pors i tot havia esdevingut feliç, rialler, burleta. El pare va acabar marxant fent espetegar la porta de la pista, que es va torçar, cosa que encara ens va fer riure més i tot va esdevenir silenciós, plàcid, tranquil. Llavors, suaument, ella em va agafar de la mà, em va fer asseure en aquell racó, va sacsejar el cap tristament: "Us compadeixo —va dir—, nosaltres teníem uns quants pares, unes quantes mares, oncles, tietes i un gran nombre de germans i de germanes", i es va allunyar, va desaparèixer, em va deixar allí, així, com un titella.

En Charles, en Léon, els guàrdies em van acabar trobant al mateix lloc, bastant més tard. Tota la casa estava encerdada. Buscaven el fill de puta que havia fet el salt a son pare. Em vaig deixar endur tal com estava, assegut, encarcerat, més fràgil que el vidre. Mai més no en van poder treure res, de mi.

Pausa llarga.

MEYER FILL: Coneixeu la profecia de la coberta, professor?

ARTMANN: Acabeu d'oferir-nos la vostra versió, no?

MEYER FILL, *molt sonor, gairebé alegre, en direcció al grup amagat d'INFERMERS*: Una vella profecia va circular molt de temps entre les tribus de l'altre continent. Molt abans de l'arribada de "l'home barbut de l'est", com acostumaven a dir. Molt abans de la Creació del Nou Món. Molt abans de vosaltres, senyors! La profecia deia que un dia, de l'aigua gran arribarien uns homes de rostre pelut, alts i sonors com les muntanyes, pudents com els boc, que des-

plegarien sobre les seves terres una ampla coberta fosca i rígida, tota erigada d'estaques; que aquesta coberta de tenebres ofegaria tota vida natural, i que aquest seria el senyal de la desaparició de la seva raça i, per extensió, de l'home en general. Però també que arribarà un dia en què aquesta coberta es replegarà sobre ella mateixa deixant al descobert la Terra Matriu original i el Poble de les Ànimes que hi viu dessota. Només que a la superfície tot haurà estat destruït...

Li agafa un atac de riure foll i inextingible.

ARTMANN: Què us passa, senyor Meyer?

MEYER FILL: Res. Res. Continuem. Em fa l'efecte que fem avançar la ciència a pas de gegant. (*Riu encara més fort.*)

ARTMANN: Senyor Meyer, si amb això em voleu indicar simplement que inventeu sobre la marxa, i que tot plegat no ha succeït —en qualsevol cas no d'aquesta manera—, hauríeu de saber en justa correspondència que la cosa no té literalment cap mena d'importància per a mi. Fins i tot suposant que tot això no fos més que simple improvisació de part vostra, només hi sou vós per creure que m'esteu fent una jugada. Tot allò que un home diu, pensa, somia o inventa, per la raó que sigui, no és res més que una faceta de la realitat, i és justament en la seva invenció on es traïx més, perquè es controla menys. De tal manera que com més mireu d'inventar, més claus em proporcioneu.

MEYER FILL: Molt bonic, professor. Podria explicar-vos qualsevol cosa: us ho empassaríeu de viu en viu, perquè us cal. Per als vostres informes. Vós! No jo.

ARTMANN: És del tot exacte. Però no he estat jo, senyor Meyer, qui durant deu anys ha simulat un comportament autístic com a única resposta possible al món entrevist a l'edat de dotze anys. No és pas perquè tot just ahir hàgiu decidit de sortir d'aquest estat, que podeu esborrar d'un sol

cop aquests deu anys passats al marge de les regles. Fins i tot en el cas que el viatge no hagués tingut lloc, ni tota la resta, si més no en les condicions que ens heu descrit, el sol fet d'explicar-ho en els termes que ho heu fet, ens en diu molt més que un gruixut dossier. Senyor Meyer, ho sabeu prou bé, no és pas la realitat el que ens instrueix. La realitat veritablement no és res més que la pell de la llonganissa. Res més. Quan nosaltres —pobres humans que ens alimentem grollerament—, mengem llonganissa, ens la deixem, aquesta pell. Ataquem directament la carn. Cal que sigui jo qui us recordi aquestes evidències? I cal que, havent trobat l'ús de la paraula, us condemneu vós mateix a una normalitat tan esmorteïda com decebedora? Que el vostre comportament hagi estat dictat per unes relacions conflictives amb el vostre pare des de la vostra més tendra edat, que hagueu trobat a faltar la més elemental tendresa i hagueu patit maltractaments, i que el sentiment d'una gran solitud us hagi conduït a inventar-vos una velleta sortida dels còmics que ha estat capaç d'interessar-vos mínimament, tot això, certament, està molt bé però, permeteu-me que us ho digui, no hauria motivat el meu desplaçament d'avui. Abans no quedeu completament rebentat pels tractaments ridículs que us seran prodigats i que fins i tot desitgeu —pobre imbècil, com si de cop i volta tinguéssiu por del que sou, ara que per primer cop en la vostra vida actueu—, abans, JO VULL COMPRENDRE COM LA SEVA VEU, LA D'ELLA, HA POGUT ARRIBAR FINS A NOSALTRES!

Torna a engegar el casset, se sent de nou la vellíssima veu de la dona que ara parla amb un fil de veu, llargament.

“Ekas nis, oksila, lena eciciya: Taku oyasın ki oskiske ki he awacanin. Hecetusni. Taku wiconiki he? İyungapi. Ohinni wanjila ayuptapikte... Hanhepiki ogna taku PLICA

wiyakpaki wiconiki. Waniyetu han sunkata ta niyaa ki heca... O'hanzi inyanke wan heca... Wayna, wicont'e ki..."

ARTMANN deixa rodar la cinta fins al final.

ARTMANN: No tinc cap altre interès per la vostra insignificant persona que no sigui aquest, que va més enllà de vós. Per tant, eviteu-me els vostres enganys puerils i buideu el pap.
MEYER FILL, *violent*: És impossible! Només és una visió d'infantesa. Heu trucat la cinta!

ARTMANN: No hauríem tingut ni les competències ni cap raó per fer-ho.

MEYER FILL, *desconcertat*: I què voleu que us digui? Que cada vegada tornava més desesperada? No podia trobar cap sentit al que veia. Ensopegava una vegada i una altra amb un enemic insoluble per a ella: per què els éssers humans continuaven vivint? Professor, qualsevol nen d'avui dia sap d'entrada que només és un objectiu econòmic. Que no és de viure que morirà: aquesta relació està perduda, destruïda per sempre més. No té un camí a fer. Tan sols sap que ell serà el primer a caure. Al més petit incident en la regulació dels mercats, l'excavadora que l'amenaça des del seu naixement es posarà en marxa i carregarà contra ell, i ningú no tindrà esma de fer-hi res, els seus propis pares no en tindran. La fatalitat econòmica s'ha instal·lat als altars dels antics déus i tots hi sacrifiquen, plens d'humiliació i ressentiment, d'amargor i d'odi, la por i l'alegria vergonyosa de sobreviure un dia més. I els nous poders sacerdotals es troben aquí, professor, en aquests grans centres de negocis on el pensament ja no s'orienta cap a com fer viure el més gran nombre de comunitats humanes possible, sinó cap a com fer tornar dependents aquells que es bastaven a ells mateixos, com fer tornar uniforme allò que era diversificat, organitzar el desert on existia la vida, perquè la regulació dels mercats FA la penúria, l'abundància IM-

PLICA un món de fam, i tota la resta és utopia. El nen que mor de gana ara sap que no és pas als déus a qui ho ha de retreure, sinó a l'evolució de la borsa, i això que l'home mai no ha fet tants de discursos de caritat humanitària al mateix temps que provoca la fam, roba, mata i destrueix tota cultura vivent. L'objectiu dels nostres economistes no és pas fer que la vida sigui possible, sinó la defensa al·lucinada d'un sistema que és el contrari de la vida. I només era d'això, del que parlàvem ella i jo. Que ella hagi estat real o fictícia... és d'ella que jo aprenia. Perquè tot el que va passar durant la creació d'aquest refotut Nou Món tan clamorosament cèlebre només va ser una repetició del que passa actualment a escala planetària. La mateixa cobdícia estúpida, ignorant, erigida en valor! Les mateixes tècniques de violència, de barbàrie i de destrucció massiva, la mateixa investida salvatge sobre tot allò que es presenta i que pot ser explotat, ara, el més ràpidament possible, les mateixes deportacions de pobles que han viscut des de segles als mateixos indrets, la mateixa manera d'esventrar els recursos i els éssers humans, el mateix malbaratament de les riqueses, el mateix saqueig, el mateix menyspreu, la mateixa humiliació, les mateixes tenebres, siguin quines siguin les banderes, les creus, les humanitats invocades, i que, aquí o allí, forces esquelètiques s'oposin a tot això no canviarà res, perquè des del capdamunt dels seus apartaments de vidre, uns homes pensen, actuen —ells sí—, d'una manera molt més eficaç. La preservació de la vida no forma part de la seva cultura! És en l'economia, que han estat formats! L'economia del desastre. Entre aquests homes, hi ha el meu pare.

Per tant, sí, l'he escoltada, aquesta veu; sí, hem parlat plegats, molta estona; sí, ens hem consolat d'aquesta impotència en què ens trobem, i cada paraula que ella m'ensenyava en la seva llengua parlava de la infantesa del món, de la fragilitat de les coses, de la nuesa dels éssers:

“Yutapi nahan, yatkapi nahan oli'anelo...” (*S'acompanya de la gestualitat índia.*) I jo, jo he volgut recuperar pel meu propi compte tot allò que ella deia:

“—Presumíeu que nosaltres érem uns salvatges, que deliràvem. No compreníeu les nostres pregàries. No intentàveu comprendre-les. Quan cantàvem les nostres lloances al sol, a la lluna o al vent, ens tractàveu d'idòlatres. Sense comprendre. I què vau dir? Cada cop ens vau dir: allunya't una mica de mi, que no et trepitgi.

”—Us en fumíeu de nosaltres, que esborràvem el nostre propi rastre sobre la terra per respecte en aquest món, i per la força i les armes ens heu dit: ven! Volem excavar aquí! Però qui pot vendre allò que no li pertany?

”—Ens vau dir: és per la vostra pròpia salvaguarda que hem de signar tractats. Però quins tractats algun cop heu respectat? Quins tractats algun cop respectareu?

”—Ens vau dir: demà el dia serà més clar i els vostres infants portaran tants diners que, quan es miraran els uns als altres, es veuran tan brillants com el sol ixent. Ara podeu comptar el vostre diner, i en la nit que heu estès sobre tothom, cremar-lo dins el crani dels vostres propis infants.

”—Per tant, sí, ara que els arbres han estat abatuts, que les aigües estan podrides, que les roques han estat reben-tades i que, al cap i a la fi, l'home mateix és prescindible, ens toca a nosaltres de dir-vos: allunya't una mica. Ets massa a prop de mi.”

Pausa llarga. Reprèn lentament, amb amargor:

MEYER FILL: Però esclar, amb això no n'hi havia prou. I en el fons, què podia rescatar, jo, pel meu compte, en el meu silenci, de totes aquestes paraules? (*A ARTMANN, amb un pobre somriure:*) Realment, sí! Calia tornar-hi, a la realitat. La velleta s'anava fent cada cop més menuda, més cansada, més perduda, ja no sentia circular els seus morts

per dessota la terra, però tot allò que veia a sobre li semblava empitjorar, aquells espais que, aquí o enllà, s'obrien amagaven amb prou feines les excavadores arrupides en l'ombra, treballant incansablement a aclarir les memòries, aplanar-les i deixar caure en les runes tots els cadàvers indesitjables. Sí, ella es va anar fent tan menuda que va acabar per desaparèixer, per desaparèixer de veritat. Un dia. (*Mira una estona llarga el casset.*) Aquest dia. Va ser llavors que vaig voler...
 que vaig pensar...
 que jo podia...
 intervenir...
 que calia.

De lluny, comencen a sentir-se, cada cop més clarament, sirenes de bombers, tot seguit d'ambulàncies i de policia, que es concentren en un lloc relativament allunyat. Els INFERMERS, inquiets, treuen altre cop el nas. Després, se'ls veu com es precipiten cap a l'indret. MEYER FILL, sota l'atenta mirada d'ARTMANN, sembla capbussar-se en els seus pensaments.

ARTMANN: Com és que estàveu al corrent d'aquest contracte, senyor Meyer?

MEYER FILL indica que no vol respondre.

ARTMANN: On éreu aquesta nit, senyor Meyer?

MEYER FILL l'observa amb un posat absent.

ARTMANN: Senyor Meyer, què heu fet aquesta nit? ON US HAVÍEU FICAT?

MEYER FILL, *gairebé inaudible*: Sota aquesta pista...

ARTMANN: Sota aquesta pista?

MEYER FILL: ... Sí... Volia retrobar-la... Ella i els seus fills...

ARTMANN s'agafa el cap entre les mans. Arriba un INFERMER que li parla a l'orella i se'n va tot seguit. MEYER FILL s'ha posat dret, esguarda ARTMANN amb ansietat.

ARTMANN: S'ha acabat, senyor Meyer. Les vostres informacions han estat confirmades. El grup Meyer s'enfonsa a la borsa.

MEYER FILL, *absent*: El contracte, va ser ella qui me'n va parlar. Però jo no pensava que fos veritat... Em feia l'efecte que l'havia somiat... Com un malson!

Artmann: Els malsons sempre són veritat. (*Dubta una llarga estona.*) El vostre pare s'acaba de matar.

MEYER FILL fa un petit crit. S'arrauleix al seu racó, el cap entre els genolls, balancejant-se endavant i endarrere.

MEYER FILL: ... Qui? Qui és el nen?

ARTMANN vol endur-se el seu casset, dubta, finalment el deixa després d'haver-lo engegat. La cinta reprèn des del començament. S'hi sent la veu de MEYER FILL cridar en el seu curiós llenguatge: no ploris, marona. Ho faré, tens raó, sortiré. T'ho prometo... ARTMANN surt de la pista tancant la porta. MEYER FILL queda sol encerclat per les reixes. Un fum acre comença a envair el terreny. A la cinta, se sent el darrer cant de la vella. A la sala, la traducció és simultània i difusa.

VEU: Fill meu, quan els avantpassats tornin i us demanin què n'heu fet del món que us havia estat confiat en dipòsit, tinc por que només hi hagi un gran silenci blanc per resposta.

I quan us demanaran quina mena de vida heu bastit en

lloc de l'antiga, tinc por que damunt les prades només s'escolti el buf del vent glaçat del nord.

I quan us demanaran si heu sabut actuar amb als vostres infants com els nostres propis pares van actuar amb nosaltres, tinc por que, tot mirant-vos els uns als altres, no us adoneu que la infantesa ha desertat del vostre món.

Si avui el meu cor està malalt de la malaltia de la mort, és pel què heu fet amb aquesta terra, que havia de nodrir l'home i permetre-li de viure aquest somni despert que és la vida, n'heu fet un lloc de sofriment i de fam, un lloc de càlcul i de vergonya. Heu fet del somni de la vida un malson de mort.

Això és per a vosaltres, que potser algun dia escoltareu aquestes paraules.

Però per a tu, fill llunyà, vet-ho aquí el que et puc dir: la primera enganyifa és la de creure les veus que et diuen que tot és complicat. A la pregunta: qui permet la vida i qui la destrueix, la resposta, des de la nit dels temps, és sempre la mateixa. (*Una breu pausa. No és més que un alè, un xiuxiueig.*) Perquè... Què és la vida?... És l'esclat d'una lluernia en la nit. És l'alè d'un gos a l'hivern... És una ombra que corre sobre l'herba i es perd a l'ocàs.

Pel que fa a la mort...

F1

El càlcul

Jeannine Worms

Traducció d'Albert Mestres

Aquesta obra va ser estrenada el 28 de març del 2003 a la sala La Planeta de Girona i va representar-se a la Sala Beckett de Barcelona del 14 de maig a l'1 de juny del 2003 sota la direcció d'Oscar Sisto, amb escenografia, so i il·luminació d'Oscar Sisto i interpretada per Xavier Mestres.

PERSONATGE

GUSTAVE DUPLANTIER. *L'últim subempleat d'una multinacional, amb pinta de col·leccionista d'ocellets de paper*

Decorat:

Una oficina d'aquesta multinacional. Pot haver-hi unes quantes taules, ordinadors, pantalles lluminoses, papereres, un penja-roba, etc.

Nota de posada en escena:

Per evitar caure en la raciociniació, caldria que fos molt concreta. Totes les imatges del deliri d'en Gustave guanyarien si es materialitzessin, si pot ser mitjançant objectes d'oficina, per a més comicitat. Les frases dels altres personatges que cita poden ser gravades, o eventualment repetides per ell, a fi de trencar la monotonia del monòleg i donar-hi relleu.

Fosc. Música, i després sorolls d'oficina: teclieg de màquines d'escriure, tèlex, veus inintel·ligibles. Breu música final. S'encén un rètol lluminós: "ZIRCAM, ZIRCAM AND CO", la porta del despatx s'il·lumina.

VEU DE ZIRCAM: Cara de rata! Cap de suro! Fora d'aquí!

Cop de porta. S'acosten passes precipitades per un passadís. Llum a tota l'escena. S'obre la porta. Entra GUSTAVE sense alè, desfet. Va lentament cap a la seva taula, hi deixa el dossier que portava sota el braç i llavors hi dóna un bon cop de puny, per descarregar els nervis. Una mica més calmat, es passa la mà pel front, va a asseure's, es torna a aixecar, va al dispensador d'aigua, beu. Al final, torna a la seva taula, agafa la seva calculadora de paper.

GUSTAVE, *venjatiu*: "Cara de rata, cap de suro"!... A mi! A mi, en Duplantier. Jo que em faig tips de fer hores extres.

Massa honrat sóc, ves. Massa bo. Els altres, sí, pots pujar-li de peus, ben calentonets, a caseta, amb el seu tragui-nyoli!

(*Beu.*) Total perquè acaba de comprar Dupin i Fills, fundada el 1873, i després sense interrupció fins avui. Una submarca de la seva submarca de la seva submarca. Però no per això sóc un subhome, jo, home.

(*Torna a beure. Cop d'ull a la taula de Marie. Un instant d'entendrint. Un vas buit amb una flor. L'agafa i l'olora.*) Mira que haver-me fet raspallar-li l'abric. I davant d'ella... La senyoreta Marie...

(*Torna a la seva taula. Calculadora:*) 318, 12, 87... +17.

(*Tornant a cavil·lar:*) “Cara de rata, cap de suro”! Ja els hi faré empassar, jo ja, a aquest vòmit que s'ha venut, i en dòlars segurament. “Cul blau de mico filós, tros d'antropopitec arnat”, li engegaré jo. I no això seu de “cap de suro”, home! Això, és que m'ho diuen a mi, i una desgràcia, tu, una desgràcia faig! Però ell...

(*Calculadora:*) 99, 73... 73...

(*Tornant a cavil·lar:*) Ell ja pot ja, darrere la seva enorme taula plena de telèfons, la seva tele, els seus tèlexs... Una pell gruixuda. Tot li rellisca! La de penjaents que es deu haver hagut d'empassar, el paio, per arribar on és! Jo, jo... sóc massa sensible jo. Un artista, un poeta. I això és el que em perd, al món aquest en què vivim.

(*Calculadora:*) 73, 48, 87, 32... 1.327.263. Sí home.

(*Tornant a cavil·lar:*) Sí, però i si en fer-los-hi empassar va i amb mala bava me'ls engega i m'engega a mi de passada? A Dupin i Fills, al mateix lloc, tranquil durant quinze anys. Però amb aquests apàtrides sense fe ni llei...! Reestructuració! Reducció de personal! Ja sabem qui paga els plats trencats, en aquests casos. I què seria de mi, llavors, eh, què seria de mi?

(*Calculadora:*) 1.327.200.

(*Reflexionant:*) Potser valdria més no fer-los-hi empassar, tu...

(*Calculadora. Distret:*) 10...

(*Tornant a cavil·lar:*) Ara que “tros d’antropopitec sifilític”, davant de tot el despatx dret!

(*Riu.*) Fins i tot l’Ulrich, aquest podrit que em pispa els disquets perquè me les escarregui jo. Deixaria oberta la porta gran. Encara que em fotin al carrer. Sobretot si em foten al carrer!... Expressament. Perquè em sentin tots. Em posaria dret davant seu, i cul blau de mico filós, d’una tirada.

(*Calculadora:*) 101, 101... 101 o 107? Que mal escrit que està això. Després hi ha cagades, i és culpa meva, si hi ha cagades! Només per tocar-me la pera, pel gust de tractar-me de nan reduït. “Tros d’antropopitec sifilític”, com a mínim una mica més maco!... Ja pot donar-hi tantes voltes com vulgui... Però en el talent ja no s’hi fixen. Què vols, el que cal són calés, vinga publicitat, vinga tele. Culpa seva. Perquè els calés, home, també ell és calés. O sigui, 107, 107 o 101? Impossibile de desxifrar. No ve d’aquí, posem-hi 103, un entrenig.

(*Posant-se a cavil·lar un altre cop:*) Sí, però si estic de cara a ells a ell li donaré l’esquena. I, la veritat, dir-li això d’esquena... Quan tota la gràcia serà veure el careto que posa. Amb un pam de nas, es quedarà. Verd, cadavèric. Petant-li les dents, quasi. Tirant-se’m als genolls per demanar-me perdó. I jo, impertèrrit, tu. Com una estàtua, amb tot el menyspreu del món. I els altres aplaudiran: l’Ulrich i tot. D’entrada no, poc s’hi atreviran. Els farà un signe. Posaré el peu a aquella cara de pústula que estarà contra el terra. Una foto, ves, em mereixeria jo. Una foto que penjarien a l’oficina: “el dia que en Duplantier va acabar amb el gran malparit”. Una cucada, amb el marc daurat. Home, i a la meva habitació també. Al costat dels meus diplomes. El de revàlida... La revàlida jo me la vaig treure a la tercera. I mira que estava dotat. Una mica més que ell! Oh, i a sobre si ell la va passar és gràcies a mi.

Perquè les xuletes, qui les va portar, eh? Home, la veritat és que va ser l'agent triple aquell, però ell les va deixar caure a terra, i qui les va recollir, eh, qui? El cara de rata, el cap de suro: un servidor! Si jo no hagués tingut els pebrots d'agupirme, escombraire, seria ell ara, un sense sostre. Ni els departaments, se sabia! I jo en canvi, de memòria, tu, encara avui.

(*Mecànicament:*) Ain, capital Bourg, Aisne, capital Laon, Allier, capital Moulins, Baixos Alps, capital Digne; al revés: Moulins, capital Allier, Laon, capital Aisne, Bourg, capital Ain, Digne, capital Baixos Alps.

(*Amb la mateixa cantarella:*) L'Ain i l'Aisne i ratatà... Què? No és pas fàcil enxampar-me, oi? I jo no en tinc cap culpa si els Baixos Alps s'ha convertit en Marítims. És culpa del govern. O que hi hagi hagut una onada gegant. Però estic ben informat. No la cagaria. Al corrent de tot, estic jo. Perquè el poder, per ara, potser és ell, però la cultura, la cultura sóc jo, home. I això no té preu, home.

(*Tornant a la calculadora:*) 103... 103 o 107? 104 sí que és el mig mig. De 101 a 107, 1 + 3, 4; 4 + 3, 7; cagada per cagada, agafem la cagada bona, posats a fer. Perquè hi ha cagades bones i cagades dolentes. Aquest cony d'escrúpols meus, m'acabaran perdent, tu.

(*Tornant a cavil·lar:*) És culpa dels països estrangers. Dels països estrangers no n'estic tant al dia, veus. D'entrada són menys importants que l'Allier i el Lot-et-Garonne. I a més a més, què vols? Sempre estan canviant. El Zaire, algú sap on para el Zaire? I Zàmbia? Noms de mosquit, i no noms d'un autèntic país... El Zzzzaire, Zzzzàmbia... Si el paio ha d'escriure al Zzzzaire o a Zzzzàmbia, l'únic que ha de fer és consultar l'enciclopèdia. O si no que em pagui, tu. Jo també en sé de consultar enciclopèdies, què carai. Si em sé tots els departaments fil per randa, no em sabré l'alfabet ni res. A, B, C, D, E, F, G, ZZZZZZZ... Z! Zaire! Zàmbia!... Què et pensaves, per més que el paio surti de Harvard!... Un merda, un carallot.

(*Tornant a la calculadora:*) Posem-hi 103, per fer una autèntica cagada cagada. Res de cagada bona. No s'ho mereix.

(*Tornant a caril·lar:*) O sigui que el tinc aquí sota el peu. Suant, bavejant, petant de dents. Davant de tot el despatx sencer. De pasta de moniato, es quedaran. De pedra. L'amo sota la sola d'en Duplantier. Una sola que m'eixugo a la seva americana de franel·la. Tall anglès, Harvard!, clar. Espero haver trepitjat merda abans. Amb la mala sort que tinc, sóc capaç precisament de no ficar-hi el peu. Perquè els altres dies no falla, com que dos i dos fan quatre: tifa que hi ha al carrer, tifa que és per a mi. I encara puc estar content de no reslliscar i trencar-me una pota, tu. Que això també m'ha passat, ves. Les mans a terra i el cul a sobre. I encara diuen que porta sort! I aquest tros de morena rebentada, que no va venir ni a veure'm a l'hospital. Home tu, després de quinze anys de serveis lleials, no fotem. I això que era culpa seva, que jo sortia de la feina!

Pessimisme no, tu. Una mica de confiança en mi. Segur que la trepitjo. Però llavors he d'enrecordar-me de no netejar-me-la abans. Com que sóc tan polit! Una altra cosa que em perd, veus. Vinga fer bots al carrer, vinga fregar el peu contra la vora...

(*Pitjant un botó de la calculadora:*) Mira, 0. Una bona xifra. Si tot fos 0, almenys descansaria, en lloc treballar com un negre. Pel que m'ho agraeix, per això, faria santament posant 0 a tort i a dret. Et penses que s'adona que ni tan sols existeixo? "En Duplantier? Sí home, la tercera taula a l'esquerra entrant pel fons." I això els dies de bona lluna. Perquè els altres, ni idea. I en canvi, en canvi, què faria sense mi? Les grans idees, molt maco això: el Zzzzaire, Zzzzàmbia... zzzzulús per al zzzzoo... Però i els càlculs, eh, qui és el maco que s'hi mata? Les sumes de les petites despeses de Zzzzircam, Zzzzircam and Co? El paper que es compra, els disquets, els Bic, els clips, els segells? Sembla poqueta cosa, oi? És la matèria primera. El fax també. Cal confirmar-lo amb un full

amb encapçalament, i firmat. I els fulls, els fulls em toquen a mi! Prou i massa que ho vaig veure quan era a l'hospital. Un favor més que em deu. Perquè la tifa aquella, en realitat, la tifa aquella estava davant mateix de la porta amb placa daurada de Zzzzircam, Zzzzircam and Co. I si no arriba a ser per mi, li hauria tocat a ell. I ell no s'hi hauria quedat pas quinze dies a l'hospital, no pare, tres mesos, ell. Li està bé. Torracollons com és, no s'hi hauria sentit mai bé amb la cama. Si m'hagués vist, la meva m'hauria exigit. Ja pot jugar tant com vulgui a golf, a tennis, ja pot fer tantes regates com vulgui, que joestic bastant més ben conservat que ell, tu diràs. Vaja, de cara. De perfil, tinc una mica de panxeta. Però tinc més cabells. I la cama, ves, la cama.

(*Butifarra de pagès:*) I un ou!...

(*Tornant a la calculadora:*) 823.295; 10.583.442; 1...

(*Tornant a cavil·lar:*) Mentrestant, sóc jo el que se la va trencar. I a sobre tinc lumbago. Ja cal que vigili i hi posi l'altra, a la seva americana tall anglès. Aquesta em costa aixecar-la. Faria menys efecte. O sigui, la cama esquerra, i l'escopeta.

(*Tornant a la calculadora:*) 1 a seques. Em pregunto què carai... En realitat, se me'n fot. Si el paio fa fallida per culpa d'aquest 1, un miserable i insignificant 1, jo seré el primer a riure.

(*Tornant a cavil·lar:*) No. La veritat és que d'escopeta no en tindrè pas. Un bastó, doncs? Un bastó de muntanyista? Si això dels excursionistes que escalaven cims és cosa del segle passat. Avui, pfff! Helicòpter. Tot està tan organitzat! Per això no viatjo jo, ves. Cap imprevist, cap aventura. Ara que a Espanya, per això, amb la senyoreta Marie... la senyoreta Marie!... Ella serà la primera a veure'm. Ella s'aixecarà abans que els altres, cridarà: "Visca en Duplantier!" I jo, impassible. Això és estil. Però ho veuré i ho sentiré. I ell també, el merdós aquest que espeternega sota els meus peus... S'han acabat els restaurantets, les *parties* fines, els caps de setma-

na! Des d'ara, la senyoreta Marie és meva! I el paio, ploriquejant: “Una nit, Duplantier. Deixi-me-la una nit. L’hi tornaré. L’hi juro. Pel que més vulgui, una nit, en record de la nostra joventut!” Ha! Ara em parla de vostè, aquest cul blau de mico filós. I jo: “La senyoreta Marie no es lloga, esclavista! Ella m’ha triat a mi, en Duplantier, tercera taula a l’esquerra entrant pel fons. Torna als teus càlculs miserables, als teus interessos, al teu Zzzzaire, la teva Zzzzàmbia, el teu Zzzzircam, Zzzzircam and Co, pet de mosca.” Pet de mosca?...

(*Somiatruites:*) Pet de mosca, pet de mosca, podria afegeir-hi. Molt millor que merdós. Només que hi pensi una mica, em ve. Fins i tot quan no hi penso. Amb el moviment. Amb l’humor. La inspiració, com si diguéssim, la Musa, que deien abans. La poesia. Pet de mosca, davant de tot el despatx!

(*Tornant a la calculadora:*) 1; 10.817.603. Cap necessitat de calculadora, tu: 10.817.604. Ni que siguin xifres grans, tu, a la primera. El meu fort sempre ha sigut el càlcul mental.

(*Somiant:*) La Marie, quina monada la senyoreta Marie, els cabells rossos, els ulls blaus. Vint o vint-i-cinc primaveres? Vint, com a màxim. I això sense calculadora. Només amb el seu front ample de Mare de Déu i aquesta carona de sorpresa. Un àngel! Tot un àngel baixat del cel per anar a petar en aquest cubell d’escombraries. Ah! Si no hi fos ella... En el primer que es va fixar va ser en mi. En mi, de tot el despatx. Abans que ell i tot. Ell em diria que això és perquè estic a la taula del costat. Home, tot hi ajuda, no dic que no. Però el cas és que és amb mi, amb mi amb el que va parlar primer. “Que em podria passar el typex, si us plau?” El typex! No ho oblidaré mai. I “si us plau”, tan educada. S’havia equivocat a la màquina, una Z en comptes d’una S, quasi el mateix, una S al revés, com si diguéssim. Què vols, el primer dia. Intimidada com estava, ves. Tan joveneta, tan pura, en aquesta cova de lladres. Em vaig aixecar. L’hi vaig corregir jo mateix.

Hagués hagut d'agafar-la llavors mateix i emportar-me-la a Espanya. El sol, els sombreros... No. Em sembla que els sombreros són a Mèxic. O a Madagascar. És igual. Si no me'n llogo un en una botiga de disfresses per a carnaval. O si no a Madagascar, segur. O a Mèxic. En definitiva, per què Espanya? El món és gran. No s'acaba al Zzzzaire o a Zzzzàmbia... Prou calculadora. Ens posaríem morens a la platja. Colliríem fruita dels arbres. A Mèxic, és el normal. Només és aquí que s'ha de cultivar. Aquí només creixen les tifes de gos. I seria ell el que es trencaria la cama, amb la seva tifa, davant la porta amb la placa daurada. I jo, jo estaria en un palau, ben lluny d'aquí amb la senyoreta Marie, i ell, au!, a l'hospital hi falta gent, mentre nosaltres ens banyaríem en una aigua blavíssima. I jo ni una postal. O si no, una amb el mar, les palmeres, els indis pellrogos.

(*Reflexió:*) Pellrogos... o negres?... En tot cas, estrangers. I ell, vinga plorar i plorar al seu llit de ferro a l'hospital, que li porti la meva cama, la meva cama ben feta, morena, nova de trinca, perquè no tindria ni lumbago, passant-m'ho de conya amb les onades.

(*A continuació, calculadora:*) 461.

(*Tornant tot seguit a cavil·lar:*) Això és el que hauria d'haver fet, si no fos tan ben educat. Però on vas a parar, sí home, la Marie? Ja ni tan sols al meu costat. Davant la seva porta, l'ha plantat el paio. Així, quan l'obre, ella és el primer que veu, el seu somriure d'angelet, els seus cabells d'or. Però se me'n fot. Em passo tot el sant dia mirant-la, quan hi és. Això si no li dóna festa a la més mínima. Que l'esperí al restaurant, a casa... N'hi ha prou que vegi els seus cabells movent-se. És com si la tingúes aquí davant. Com si parléssim, nosaltres dos. Com si estiguéssim sols, sota la palmera. La gran platja, el sol, ella estirada al meu costat, calenta com la sorra. Això és vida...

(*Tornant a la calculadora:*) 461... M'hi perdo, amb aquest coi de càlculs. Massa complicat. Fins i tot amb la seva

calculadora. Es necessiten manetes, tu. T'equivoques d'un botó, un botonet de no res, i tornem-hi que no ha estat res.

(*Angoixat:*) I si suprimeix el meu lloc?

(*Tornant a cavil·lar:*) Ben mirat, portaré una escopeta. El peu a la seva esquena de franel·la-Harvard-tall-anglès, el braç alçat a la romana, ja en fa d'efecte ja, és veritat, però no n'hi ha prou. O si no, almenys una bandera, com la que es clava a la lluna, en un territori conquistat. I una trompeta a l'altra mà, tocant a la càrrega. No. Una escopeta. La portaré dissimulada sota l'impermeable. i, al moment psicològic, la trauré i l'encanonaré a ell. O sigui ara, tu, no de pasta de moniato: de pedra picada es quedaran. I l'Ulrich més que ningú. No podrà aguantar-se i cridarà: "Visca en Duplantier." I jo, impàvid. Estil, sempre estil, tant a les petites com a les grans ocasions.

(*Calculadora, distret:*) 461; 461...

(*Continuant el somni:*) Sí, però l'impermeable me'l trec quan arribo al despatx. Sobretot si plou. Sempre plou, en aquest cony de país. No és pas qüestió d'arreglar un refredat!

(*Calculadora, amb més atenció:*) 461; 461... Està bloquejada, tu. No funciona. Petits miracles de l'electrònica, oi!...

(*Tornant a cavil·lar:*) Saps què, és igual, tu. El que res no costa res no val, el pet de mosca un encostipat. No fem escarafalls. Saber quin és el preu i ja està. Un encostipat... Se'm passaria de seguida, al sol de Mèxic, amb la senyoreta Marie.

(*Trist:*) Mentre no acabi en sinusitis! Amb la sinusitis en passo tot un mes mocant-me.

(*Calculadora:*) 461... S'hi ha de donar un copet. És l'únic llenguatge que entenen, aquestes petites meravelles-del-cervell-humà. Vaja, home. Tot esborrat, ara. Santtornem-hi, per variar! Si almenys me n'enrecordés. Tot oblidat, clar. Cago en la meravella-del-cervell-humà i la mare que la va parir!... Aviam. 318; 12... Ara no trobo la continuació.

(*Tranquil·litzant-se:*) Al carrer, jo? Si sóc jo el que el fotrà a ell al carrer!

(*Tornant a cavil·lar:*) O sigui que vaig i agafó l'escopeta. "L'última pregària", li dic. Sota el meu peu, el paio s'encongeix! Tremola. Com un flam. Al despatx, un merder, allò és Can Seixanta, una olla de grills. Ballen, s'abracen, salten sobre la taula, aplaudeixen, criden de felicitat. L'Ulrich és el que crida més fort. "Que mori! Que mori!", brama. "Visca en Duplantier, mori el cabró del cap!" La senyoreta Marie no crida, ella no. Massa dolça. Blanca d'admiració, per això. Em mira amb aquells ullassos d'un blau claríssim, bocabadada, extasiada. I jo, amb el cul a la seva taula, amb les cames pengim-penjam, amb els braços creuats, xiulant: "Què, pet de mosca, s'ha acabat fer el tita, oi? Protó pútrid"... Ostres, bona aquesta també, protó pútrid. Decididament, estàs de vena i quan menys t'ho esperes et ve. O sigui que vaig i "Protó pútrid", li dic, "comencem a entendre-ho? S'ha acabat fotre bronques al personal?", i cop de peu al costellam. I ell: "Au! Ai! Si jo mai he fotut bronca a ningú." Cop de peu va. "Només algunes observacions i para de comptar. Per al bon funcionament de l'empresa." Doble cop de peu ve. "Perquè pugueu conservar els vostres llocs!" Triple cop de peu va. "Caca de vaca podrida", vaig i li dic jo.

(*Comentant:*) No, no és bona, caca de vaca.

(*Inspiració sobtada:*) Crosta de lepra!

(*Comentant:*) Bona, crosta de lepra, genial i tot. "Crosta de lepra" doncs, "ens has fet suar la cansalada per un sou tercimundista?" I el paio: "No era jo, eren les ordres. Jo només podia executar-les." "Ja et daran executar, executor!", li etzibo jo. "De la justícia. Parlant clar, botxí. Assassí oficial."

(*Comentant:*) Així mateix, tu. Sense embuts. I llavors, tu, és allò una ovació, el deliri. Tiren papers enlaire i màquines d'escriure per la finestra. Tothom mirant. Els veïns surten a la finestra, la gent del carrer s'atura. Per evitar les màquines d'escriure, clar, però també per cridar amb nosaltres.

I ella, ella contemplant-me amb aquells ulls violetes, extàtics. Sí, no m'equivoco: llàgrimes de felicitat els fan brillar. Li faig un signe: vull que s'assegui al meu costat. M'obeixen. L'empenyen. Ve. Es repenja contra la taula. No s'atreveix a seure-hi: la taula del cap! El seu culet rodonet a sobre! No insisteixo. Que comparteixi amb mi la meva glòria, és just, però un pelet més avall. No deixa de ser una dona. Poca conya.

I llavors s'esgargamellen: "Que mori! Que mori! Visca en Duplantier i la senyoreta Marie!" Els nostres dos noms associats! La senyoreta Marie i jo, units en la mateixa glòria! Els nostres dos noms! I el càncer generalitzat aquest, rataplant als meus peus!... Càncer generalitzat, no està malament tampoc. És la senyoreta Marie. Ah!, quan tens la teva musa al costat!... Ni Victor Hugo. Ni tan sols en els seus millors moments. Un tribú. Per qui s'expressa la veu del poble, pel poble, per al poble. "Pluja àcida", vaig i li dic, "marea negra, residu nuclear, te n'enrecordes ara de les xuletetes, descàrrega de dioxina, eh, les xuletetes?"

I au cop de culata a l'esquena. I ell: "Perdó! Perdó! Sí, me n'enrecordo!" "Ah! Avui sí que en tens de memòria, oi? És increïble el que estimula la matèria grisa un bon cop de culata. Poc que ho saben els nostres psiquiatres. Ja els ho ensenyaré jo, també. Bé tu, vés a remenar les papereres una per una, que a mi ja em va tocar recollir les xuletetes." Doble cop de culata. "I a quatre grapes. I porta'm tots els càlculs dolents. I els meus també, des del principi, des d'aquell 318 de merda etc. que no trobo, els que em fas fer una vegada i altra, per als teus pressupostos i el teu paper de vàter, a mi, un cap, un líder, i no el pixatinters que tu et penses que sóc." Triple cop de culata. "Afanya't, que és per avui." Quàdruple cop de culata. I vaig i encenc un cigarret, amb les cames creuades, mentre ell s'arrossega amb la seva americana Harvard-anglès, i la senyoreta Marie m'admira a mi, el supercap, que no havia reconegut.

“Aquí”, li engego, “aquí, Medor.” I ell va i es precipita. Es vol aixecar. Però l’Ulrich ho ha captat. Me li fot la paperrera plena de porqueria per barret. Li xiulo. Un quisso. Un petaner que obeeix l’amo. N’hi havia prou amb captar-ho, i ho he captat. “I ara troba’m el rotllo amb els meus càlculs i m’ho tornes a començar tot des del principi amb la meva calculadora espatllada, sense equivocar-te ni així. Tens cinc minuts.” I cinc cops de culata. I ell va i ploriqueja: “Au! Ai! Pietat! No puc. És impossible.” “Impossible? Tu, el setciències, el fort en mates, el primer en àlgebra que ho sabia tot? Tot, excepte els departaments, que mai no hi ha hagut manera de ficar-te al cap i que pretenies copiar-me gratis, tu, el malparit que em xurimangava els llapissos, les gomes, les xuletetes, el mangonejador que em comprava els segells per cap calé, i em venia a preu d’or les bales esquerdades i els resultats de geometria per un colló, a mi, que em privava de xocolatines per pagar-te’ls, perquè tu sempre has mercadejat amb tot, segurament amb el teu cul i tot, amb el teu germà, amb ta mare, amb el teu avi, amb el teu gosset, si haguessis pogut, una vocació, un apostolat, i no és cap miracle que entressis a Harvard, que hakis acabat sent l’amo, estaves fet per esquilar els companys.”

(*Es deixa caure en una cadira i s’eixuga el front.*) “I te m’aprens ara mateix la llista dels departaments francesos de memòria, del dret i del revés, i després els del Zzzzaire i Zzzzàmbia, i em trepitges una tifa de petaner, te’m trenques la pota i em vas a parar a l’hospital, i no et facis il·lusions que et doni la meua, que pateix reuma per culpa teua, i jo tornaré amb americana-Harvard-tall-anglès quan m’hakis enllestit tot això.” Sis cops de culata.

(*Respira profundament i s’arrepapa a la cadira.*) Ara, que bo que és desfogar-se, per això. Quin bé que fa. Quasi que podria tornar als càlculs i tot.

(*Tornant a la calculadora:*) 318; 12; 87... 417. Ves tu, ara va i aquesta porqueria de meravella-del-cervell-humà

torna a funcionar. Més humà que porqueria, potser. Resulta que li ha agradat el que he dit a aquest bolet atòmic. S'ha arreglat. S'ha tornat a posar en marxa.

(*Reprement les civel·lacions:*) I la senyoreta Marie va i em salta al coll! Amb les ovacions de la multitud. Perquè ara ja són tanta munió, que no hi cabria ni una agulla. Surten de tot arreu: de les altres oficines, de tot l'edifici. Han fet córrer la veu: el dire de Zzzzircam, Zzzzircam and Quòniam fa de caniche, amb una paperera per barret, com a murrió! Gràcies a mi, i em volen portar en triomf, amb la senyoreta Marie. Però jo, puja aquí dalt i balla. Jo els deixo amb la seva conya, amb el quisso aquest i la seva paperera, i foto el camp amb la més guapa. I llavors el taxi, l'avió, Mèxic! O Espanya. És igual, on hi hagi els sombreros. Una suite al Ritz, amb vista panoràmica al mar. El negrito en bombatxos que em dóna a tastar xampany, els zíngars... Un conte de fades. Ella se'n fa creus. No sap com donar-me'n les gràcies. Les gràcies, a mi? Si això no és res! Li ofereixo vels d'Orient, safirs de Bengala, maragdes del Perú. Res és prou, per a la senyoreta Marie. El món, li posaria als peus!

El món? És veritat, tu. Què coi hi foto jo a Mèxic o a Andalusia? No serà per la vista panoràmica al mar. Hi ha moments que penso que sóc ruc. Curts. Molt curts. Se'm passa de seguida. Ara, Mèxic, Andalusia, home, havent-hi el Zzzzaire i Zzzzàmbia! Amb departaments que no conec, però que m'aprendria com si res. Amb demanar-li al carronyaire aquell, que hi està suant sang, que se'ls aprengui ja n'hi haurà prou. En un no res, me'ls sabria millor que ell. Perquè això del Zzzzaire, Zzzzàmbia, saps què és això del Zzzzaire, Zzzzàmbia? Doucs colònies de Zzzzircam, Duplantier i s'ha acabat and Quòniam, que ara en sóc l'amo. Home, una multinacional, i limitar-me a un sol país, una província, un cul de món insignificant? Res tu, entaforo la Marie a l'avió. Sense temps de fer les maletes. De diamants ja n'hi compraré uns altres. Segur que hi ha les mines del rei Salomó al Zzzzaire

i Zzzzàmbia. Que si no Duplantier, Zzzzircam s'ha acabat and Quòniam no s'hi hauria pas interessat. Collarets de diamants, li penjaré. Muntanyes de diamants, a les orelles. Portarà braçalets als peus i tot. No hi ha cap por de quedar exòtic a l'altra punta de món.

Baixem de l'avió. Sense bany de multituds, per això, d'incògnit. S'ha de saber preservar la vida privada. Home, una mica decebuda sí, al principi la Marie. Què vols, una cabanya, després de la suite al Ritz... És igual. Preparo els efectes. La faig guarar uns dies. Les palmeres, els micos, i els indígenes que s'hi confonen... Durant aquest temps, jo em poso en marxa. Me'n vaig a veure el President. "Sóc en Duplantier, Zzzzircam and Zzzzircam", vaig i li dic. Amb el petit Zzzzircam després del gran Duplantier, que en aquest país de papús encara no ho saben.

El President cau del tron. Allà els presidents sempre tenen un tron. S'ensorra als meus peus, com aquella hiena corrupta! Tot Cristo em cau als peus, ara. Normal, a la que ho saben! No sé pas què s'empatolla. Parla suahili, no parla francès. I a sobre, l'emoció. "Tu, gran Manitú, jo, petit Manitú. Tu, tron, jo, estora." M'assec. No em netejo la tifa de gos de les soles a la seva esquena, per això, que en aquests climes no n'hi ha de tifes de gos. Només tenen bonyigues d'elefant. I això es veu. No hi poses el peu. Faig venir la Marie. Un tron un xic més petit, al meu costat.

(Comentant:) Cada cosa al seu lloc. I quan dic cosa vull dir la dona. Inclosa la Marie, per qui ho faig tot. Ella és la inspiració, però el que actua sóc jo. I això és millor que la suite al Ritz. Se'n fa creus: un palau! La deixo que faci crits d'admiració. No li esguerraré pas aquest plaer. Pobrissona, mai l'havien mimat així. Però jo vigilo. En aquest palau de caníbals caldrà fer-hi reformes. Posar-hi gas natural, per exemple. Calefacció. Si és que n'hi ha, entre aquests troglodites. És igual, faré portar-la amb xàrter. No perquè sigui president. Tinc els meus deures, que compleixo. Em preocu-

po de l'erari públic. Res de tirar els diners, economies! I això del gas natural, en Concorde no: en vaixell mercant, com tot Cristó. Això sí, les aixetes d'or. Sense aixetes d'or no ets president en aquests països. I el que no estigui content, que l'afusellin! Homes, dones, nens. Dispararé jo mateix. I després de cap a la fossa dels purins, per fer-ne engrèix. Perquè els bons en treguin profit. Aquí el que cal és ordre. Fins i tot quan es fan economies. No ens sacrificarem pel benestar dels ingrats, oi?

(*Lleugerament preocupat:*) President del Zzzzaire o de Zzzzàmbia, per això? Dels dos alhora, si no cauen gaire lluny. Saps què, miraré un mapa. Perquè no n'hi ha prou amb connectar els departaments. S'ha de saber també on paren.

Ara que, per lluny que quedin, sempre puc ser president dels dos, tu. Ja n'hi ha de països així, fets de trossets. Que això provoca guerres? Collonut. És ni més ni menys el que necessito. Faré una guerra, i la guanyaré. Home, havent guanyat el dire de Zzzzircam, Zzzzircam and Quòniam, una multinacional, tota una mà de països super i subdesenvolupats, no veig per què he de deixar que un grapat de cromunyons morts de gana em fotin la pallissa!

O sigui, guanyo la guerra. Governo tot el continent sencer, ara, mentre que el vòmit de còlera aquell encara està allà amb el seu Lot-et-Garonne i la paperera per barret. Converteixo en regne tot el continent sencer, amb fossa dels purins per a dèbils descontents inclosa. Encara millor, tu: en Imperi. No per ideologia política. Això no. Jo en qüestió de política sóc republicà. Només perquè la Marie tingui una corona. Però una corona com Déu mana, eh!... Això sí, veus, més grossa que la meua. Una corona és una joia, i les joies són cosa de dones. Amb pedres precioses i tot això! Ja no caldrà encendre el llum, ves. Quan ella hi sigui, tot brillarà. Ara que amb la seva bellesa n'hi ha prou, per això. Però sempre hi ha els imbècils que no ho saben veure. És per a ells que es necessiten les pedres precioses. I si encara no ho entenen, doncs au, a la gàbia, a la plaça pública, per a edificació de la població.

Ves, així va construir França Lluís XI, no? Fa molt de temps. O sigui que un imperi, avui... Jo tindrè el tron, més alt que el seu, i el mantell imperial una mica més llarg. No en té de sexe un mantell. És més, és masculí. O sigui allò: vermell, folrat d'ermíni.

(*Amb escrípol:*) D'ermíni? Potser farà un pèl massa de calor, per als tròpics. I passar massa calor és tan dolent com passar massa fred. Hi ha els encostipats de calor, també. És igual. Bé que he aguantat el meu impermeable xop, oi, per arribar al poder... i res, tu, ni un mal refredat, ni sinusitis. Res. Tranquil. Que jo he guanyat. Que jo he sigut el més fort, i la força s'imposa al catarro i tot. Au doncs, a suar s'ha dit!... Home, tampoc duraran tant com això, les festes de coronació. Un any o dos, com a màxim! Per allò de l'erari públic, que jo vigilo, escrupolosament. Els diners del poble, guanyats a costa de la suor del seu front, són sagrats, tu! I amb mi que no hi comptin, per dilapidar-los. Tu diràs si observem la disciplina! La fossa dels purins i tot es netejarà. Però les gàbies les deixaré, per això. Que em puguin admirar a través dels barrots. Que tothom estigui content, que tothom se'n beneficiï, tant els engabiats com els que campen en llibertat provisional. Ni més ni menys això, és la democràcia.

Emperador!... Ara que necessitaré un primer ministre, per això... I la Marie no la puc pas nomenar, que perdria la corona. Els primers ministres no en porten de barret. L'Ulrich? Per ensenyar-li el que puc fer amb ell?... Per premiar-lo per allò de la paperera?... L'Ulrich?... O en Richard? Home, l'Ulrich té més iniciativa. Doncs per això tu, val més que no en tingui més del compte. Que si em sega l'herba sota els peus, li hauré de segar el cap, ves... Ja ho veurem, amb cap o amb sense. Tot un continent. I per què només un continent? Tu sempre tan modest, noi. Sempre aquesta por teva de fer nosa.

(*Peremptori:*) Dos continents, sí senyor. Perquè si he pogut conquerir el primer continent, quan no tenia res o quasi res, la llista de departaments i para de comptar, ara

que tinc un continent no veig què m'impedeix tenir un segon continent. Les seves armes atòmiques potser? Tira, home, prou que en tindrè jo també, en algun racó de les meves mines de sal on treballen, entusiastes, els meus psicòpates recalcitrants que al final estan aprenent a apreciar-me. I la Marie, sa Majestat Marie Duplantier I tindrà dues corones que faran brillar la claror del dia en plena nit, i palaus a manta amb gas natural i calefacció central, encara que no faci cap falta en aquests països càlids, perquè jo vigilo l'economia, que el poble pot confiar en mi, que jo no tiro els diners de l'erari públic per la finestra, que faig regnar l'ordre i la disciplina, per al màxim benestar de tothom, excepte quatre gats ben comptats que no entenen el que faig per ells i que reeduco, per caritat, en camps equipats expressament amb ganxos de carnisser.

Dos continents. Quins continents, tu?... Hauré de tornar a consultar un mapa. Només n'hi ha cinc. No es pot dir que n'hi hagi per remenar i triar.

Cinc?... I jo només en tinc dos? On vas a parar. Jo, Duplantier I, fundador d'una dinastia, marit de sa Majestat Imperial Marie Duplantier I, Miss Món, mare del meu Delfí? Perquè ara tenim fills, nosaltres. S'ha d'assegurar la successió dels trons. I a més a més, a la Marie, la Maria del meu cor, Sa Majestat Imperial Marie Duplantier I, dóna gust fer-li nens, és un deure que m'imposo amb alegria, per virtut, com totes les altres coses, per la felicitat dels meus súbdits.

(*Somiatruites:*) Cinc... No tindrè més remei que provocar una guerra. Encara que m'hagi de costar un grapat de milions de civils i militars. El que res no costa res no val, que deia per l'impermeable xop, i la sinusitis que ni tan sols he tingut. I un tercer continent... Ja trobaria una bona excusa ja. Que si el petroli massa car, que si una minoria nacional a "protegir"... Un grapat de milions de morts. La Marie i jo, cap perill, per això!, al refugi nuclear reservat a Ses Majestats. Des d'allà dirigeixo les operacions i les dirigeixo victori-

osament. Home, si he guanyat la primera guerra, no serà qüestió de perdre la segona, tu! És pura lògica. Som francesos. No és perquè sí que som cartesians. O sigui que guanyo la segona guerra. Un grapat de morts? Què vols, de totes maneres tard o d'hora moririen. Som mortals, no? I a més a més ja se sap que per fer una truita... Només els que no fan res no trenquen mai res. I jo, jo sóc un home d'acció, un tribú, un Napoleó! O sigui, uns grapat de morts-que-moririen-de-totes-maneres, i un tercer continent. I què passa quan tinc el tercer continent, eh, què passa? Doncs que tinc la majoria! Tres de cinc, ni més ni menys. Això també és democràcia. Fins i tot en un Imperi. Perquè jo, aquí on em veus, sóc un emperador demòcrata, jo. Els altres hauran de sotmetre's, democràticament, a la meva majoria.

(*Meravellat:*) Emperador del Món!... Això sí que no m'ho hauria imaginat mai. Més que Alexandre. Més que Napoleó, que es va acontentar amb la vella Europa, amb una volteta turística per Egipte, no pas tan lluny com això. En el fons, n'hi havia prou amb ser francès. El xarnego cors aquell, només feia quatre dies que s'havia naturalitzat. No tenia la nostra lògica. Només era cartesià per casualitat. I la Marie, Miss Món literalment! Rodejada dels fills. El meu delfinet, la meva delfineta, i tots els principets del meu casal. Tots Miss Món dels nens i les nenes també, perquè el meu deure conjugal, com tots els meus deures disciplinaris, jo l'he complert metòdicament. Emperador del Món i Miss Món, mentre que aquell... Té, ja no li trobo qualificatiu. No es pot fer tot en aquest món. Ara tinc els meus poetes a sou per a això. Jo governo l'univers, mentre que el paio aquell encara està amb els seus departaments. Oh i només acaba de començar, perquè se m'haurà de saber tots els departaments de tot el món sencer. I si resulta que no n'hi ha a tot arreu, doncs en crearé expressament, per fotre'l. I per portar la civilització. La civilització és els departaments, l'ordre i la disciplina — els camps, les gàbies i les fosses dels purins.

De tot el món sencer! Per tota la vida, en té, assegut a la meua taula, amb la paperera per barret, trencant-se el cap amb l'Indre-et-Loire, en absolut marítim, estant com està a l'abric d'aquestes calamitats naturals. I per saber-se tota aquesta mà de departaments no en tindrà prou amb tota la seva vida sencera.

(*Estupefacte:*) No si encara hauré de ressuscitar-lo!

Ressuscitar-lo... Home, bé he de poder fer-ho, jo això. Si el pobre reietó de la minúscula França curava les escròfuls. Doncs per a mi, Emperador de Tot el Món Sencer, la jugada de Llätzer, bufar i fer ampolles, tu. Un copet de ceptre màgic, i abracadabra, el paio aquell de la caixa a les llistes de departaments de pet. Ostres, i també podria ressuscitar els milions de morts-que-estarien-morts-de-totes-maneres! Ara que això em pregunto si ho faria. Masses subdesenvolupats en aquest coi de planeta. O sigui, uns quants milions de morts-que-no-he-fet-expressament per culpa d'una guerra que m'han imposat... Ressuscitar els morts!... Qui ho diria, també! Com Déu Nostre Senyor! Més que Déu Nostre Senyor! Que ell un o dos, només. I jo en canvi, milions, si vull. Ressuscitar els morts!... Sembla mentida, per això, del que ets capaç quan et deixes anar, quan no tens un pet de mosca-amb-americana-Harvard-franel-la-tall-anglès i una petita meravella-del-cervell-humà-que-sempre-s'espantilla-al-pitjor-moment bloquejant-te. Ressuscitar els morts!... I la Marie serà eterna!... Miss Món per sempre!... I jo, Gustave Duplantier I, Emperador del Món per sempre. I el meu delfinet i la meua delfineta, els meus principets eternament!... Home, si puc ressuscitar els morts, bé puc impedir que la gent estiri la pota, tu! Aviam sinó, més fàcil i tot. Una operació menys. Per ressuscitar-los, primer han d'estirar la pota, i després jo els he de tornar a la vida. Dues accions, dos moviments. Per fer-los viure eternament, en canvi, n'hi ha prou amb una sola cosa: només he d'impedir que se'n vagin a l'altre barri. Només hi guanyem. Més clar l'aigua. Fins i tot sense la petita-merave-

lla-del-cervell-humà. Amb la simple lògica francesa, cartesi-ana. Que tanta falta li feia a aquell xarnego cors. I a Déu Pare! Si Déu Pare hagués sigut cartesià com jo, si hagués sigut francès, n'hauria fet unes quantes menys, d'animalades.

Ressuscitar els morts!... Concedir la vida eterna!... Més que el xarnego cors aquell, més que Déu Pare!... Regno al cel, amb els serafins al voltant meu, els nimbes, l'esplendor, la glòria, els arcàngels, tocant-me música de les esferes. Un nou regne del cel! El vell Déu Pare arraconat, i jo, amb tot el meu esclat, en lloc seu. Oh! Poden confiar en mi. Faré felicitat a tothom, perquè tothom tindrà dret a glorificar-ME per a la seva joia més immensa i la MEVA en particular. Tothom EM cantarà les lloances, sense que calgui ni tan sols agafar el fuet. El cel és això. Munió de gent admirant-ME i reconeixent les MEVES virtuts. L'ordre i la disciplina. Una llarga diada de festa nacional al MEU nom. Un ball folklòric generalitzat de les MEVES províncies més recòndites. Els MEUS àngels proclamant, a pas d'oca en files militars, al so del tambor i la trompeta, la MEVA bondat i la MEVA intel·ligència. Que estiguin tots contents de servir-ME, a l'instant, i EM trenin corones. I sobretot, s'ha acabat la mort! S'ha acabat l'horrible mort que m'esguerra la celebració perpètua de la MEVA coronació amb desagradables seguicis fúnebres i laments. Per no obstaculitzar la circulació i l'ordenació tan ben regulada de les MEVES festivitats, vida eterna per a tothom, ara mateix. I per a MI per començar, clar, per a la Marie, els MEUS principets, la MEVA Delfina, el MEU Delfí.

(*De cop inquiet:*) El meu Delfí?

(*Positiu:*) El meu Delfí.

(*Inquiet:*) El meu Delfí, el meu Delfí... Calla, si jo sóc etern, ell voldrà el meu tron!...

(*Decidit:*) Doncs no l'hi donaré pas. Delfí és i Delfí es quedarà. I encara gràcies. A carretades així n'hi ha que només arriben a primer ministre, a general, a almirall. O res d'això, tu. L'últim pixatinters a can Zzzzirquònim,

Zzzzirquòniàm and Quòniàm. com era jo. Ja veus el que vol dir néixer entre brocats i pells de marta!

(*Com si parlés al fill:*) “Tu no seràs Emperador. Ni Déu. Jo. en sóc, jo i ningú més.” Creuràs que va i se'm rebel·la? Que aixeca tropes a les MEVES terres, CONTRA MI?... El MEU fill, el MEU fill que he criat amb amor! Em sap greu. No tinc més remei. Li trauré l'eternitat. Simple mortal. Ho sento molt, tu. Amb no voler el meu tron n'hi havia prou. Així, continuaré sent Emperador i Déu, quan ell estiri la pota.

(*Descansat:*) Només calia pensar-hi i ja està. Ser francès, cartesià. Jo continuo regnant. Però ara ve la Marie i em munta un ciri: “El meu fill! El meu fill! La carn de la meua carn!” El meu fill, el meu fill... Home, també és el meu fill, ves! Però les dones són així. Què hi farem, tot histèria i llagrimeta. M'arma una bronca! Que si “pare indigne”, que si “assassí”... Assassí jo? No fotem, a mi qui m'obligava a fer immortal el seu fill? Doncs mira, ara em vénen ganes de treure-li la immortalitat a ella també!... Que es morirà? Doncs pitjor per a ella. Que es mori! A mi, tractar-me d'assassí, a mi que l'hi he donat tot. Miss Món, l'he fet, i si no he pogut fer-la Maria, Mare de Déu, només és perquè ja era la meua dona, i l'incest no està ben vist, ni tan sols al cel.

Però... què són aquests crits? No és només la Marie la que crida? Milers, milions de veus?

(*Parant l'orella:*) Tot el meu Continent Primer sencer? Però què diuen?... No ho entenc. I el meu Segon que també es posa a fer gresca? I el meu Tercer, a l'una? Els meus cinc continents bramant, esgargamellant-se, vociferant?... Què? Com? Malparit, jo? Xoriço? Doncs sí, home, els he donat la vida per treure'ls-la! Jo, que els he tret de la fossa dels purins, on els havia abocat expressament, pel seu bé! Ara sabran el que es bo, els ingrats, ara sabran el que es bo, ara aprendran a respectar-me! La fossa dels purins no és res, comparat. Els fulminaré amb el llamp! El planeta en flames, i si encara no estan contents, paf!, li faré fer un pet!

Però, però, què veig?... Es despleguen hordes a tort i a dret? I cap on van...? Al Vaticà! Hi calen foc? A casa meva?

(*Posant-se una mà darrere l'orella fent pavelló i inclinant-se per veure-hi i sentir-hi millor:*) I vinga cantar i ballar sobre les cendres de la meva residència principal, cantant: “Déu ha mort, hem fotut fora el Gran Malparit”? Fotut fora?... Jo, Déu Nostre Senyor, fotut fora del cel? Ara veuran, aquests pollosos, ara sí que veuran...

(*Reflexió brusca:*) Fotut fora?... Però llavors estic a l'atur, tu! Tal com corro el perill d'estar-ho a Zirquòniàm, Zirquòniàm and Quòniàm! Déu meu!

No. Ni “Déu meu” tan sols ja no puc dir. Déu ja no és res, si ja no en volen. Dimoni, dimoni, on hem anat a parar? Què serà de mi?

(*Idea sobtada:*) Dimoni?... I si em tornés el dimoni? Potser a ell no l'han fotut fora, no? Si m'acusen de la fossa, la gàbia i els ganxos de carnisser, amb el dimoni bé s'hi avindran. Són tan idiotes! Plens de prejudicis de cap a peus. Regnar sobre uns imbècils! Això és l'infern de Déu, això.

(*Després de més madura reflexió:*) Ara que el dimoni sense Déu Nostre Senyor!... Són socis aquest parell. Com Zircam, Zircam and Quòniàm. Hi treus un Zircam, ni que sigui un dels dos, i tururut violes la multinacional a fer punyetes, fins i tot la nacional i la municipal a fer punyetes! Quin merder, tu. Quina situació. Au vinga, vinga, calma. Necessito reflexionar. El dimoni o Déu Nostre Senyor, el dimoni o Déu Nostre Senyor...

(*Agafa mecànicament la calculadora:*) 93.297.465. 183... Xifres còsmiques, clar. El dimoni o Déu Nostre Senyor...

(*De cop sona el telèfon. Despenja sense afanyar-se.*) Mani?... Sí, sóc jo, Duplantier I, fundador de dinastia.

(*Petrificat, posant-se dret i quadrant-se:*) Ah! Senyor Zircam President Director General?... Sí senyor, Senyor Zircam, President Director General, a disposar, Senyor Zircam

President Director General... Què?... Traslladat?... Tan lluny?... Amb uns aborígens que ni tan sols conec?... No sé... Mai se m'havia acudit que... El que vostè mani, Senyor Zircam President Director General... Amb els temps que corren, no deixa de ser una feina...

VEU, *entre bastidors*: Ara mateix, cagarada de microbi! (*Clic.*)

Penja i s'esfondra. Esclafat, deixa vagar la mirada pel voltant; adonant-se del desordre i els papers escampats es posa de quatre grapes i comença a recollir-los amb aplicació. Finalment, satisfet de la seva feina diligent, però encara de genolls, immers en la profunditat del seu descobriment, conclou:

GUSTAVE: Lot-et-Garonne, Lot-et-Garonne... Qui ho havia de dir que això dels departaments era veritat.

S'aixeca lentament, va cap a la porta, l'obre, fa una llarga mirada final a la seva taula, sospira, surt. Concentrada al principi sobre GUSTAVE, la llum baixa. Només queda il·luminada la porta que tanca amb compte darrere seu. Se senten els seus passos allunyant-se. La llum baixa més. Música.

FOSC

4

El cas Gaspard Meyer o De la influència de la memòria dels indis en una pista de tennis L'economia és un dels grans dogmes de la contemporaneïtat: imposa la lògica del mercat com a fatalitat «raonable». És un sistema de deshumanització que s'atreveix a confiscar el poder del món i, tot imposant una ideologia única, a substituir la pràctica comunitària i els drets humans fonamentals —àdhuc la metafísica— per la pragmàtica economicista com a article de fe. La dictadura econòmica posa l'abstracció monetària per damunt de les necessitats humanes i anul·la categòricament qualsevol altra realitat i concepció del món. Com mostra *El cas Gaspard Meyer*, el resultat de l'exacerbació del capitalisme no pot ser altre que l'increment vertiginós de la misèria i l'especulació que afavoreixen les oligarquies de poder. La violència legitimada que se'n genera no sols deixa del tot desemparades les comunitats més pobres, sinó que condueix a l'exclusió o a la mort *reals* de milions d'éssers humans, a la devastació de pobles i paisatges, i al genocidi cultural i lingüístic.

Jean-Yves Picq recrea a *El cas Gaspard Meyer* una faula senzilla que aborda les conseqüències funestes de la lògica economicista. La història del fill de Gaspard Meyer, un magnat agressiu i autoritari d'una multinacional francesa, és una

metàfora paradoxal del procés de destrucció de les comunitats indígenes absorbides per la febrada especulativa. La memòria dels pobles indis espoliats retorna a través de l'experiència del jove protagonista que, a causa d'un trauma infantil, decideix posar fi a la hipocresia i la criminalitat organitzada dels grans moviments financers que representa el seu pare. Amb una barreja intel·ligent del discurs racionalista més pulcre, la imaginació més desbordant i la poeticitat més afinada, Picq esquerda el silenci del pensament únic i, en boca de la vella índia, recupera el mite d'una utopia possible que ens allunyi del malson de la mort i ens acosti al somni de la vida.

El càlcul El fantasieig ajuda a evadir-se d'una realitat denigrant. Gustave Duplantier, un comptable d'una multinacional francesa, desitja amb tota l'ànima d'alliberar-se de l'assetjament moral del seu superior. En un somieig delirant, s'engresca a imaginar la manera de deixar com un drap brut i desbancar el seu cap o de conquerir la seva bella col·lega d'oficina. L'espiral fantasiós el duu a autoproclamar-se pomposament l'«emperador democràtic del món», una mena de cabdill populista, demagògic, maselista, tocat per la vareta divina. Com a darrera anella de l'engranatge administratiu, Duplantier és el primer candidat a ser víctima de la reestructuració empresarial i l'últim mico de la selva laboral. Sota una tal pressió, aquest pixatinters calculador i imaginatiu es desfoga com un beneït en una paranoia sense aturador que, talment un conte infantil, s'esbronca de sobte amb el retorn a la crua realitat.

El cargoladíssim somni daurat de Duplantier és un acte patètic de sublimació de totes les frustracions d'un subaltern pusil·lànime amb deliris de grandesa. Les seves vel·leïtats de lletraferit i la seva habilitat en el càlcul mental l'emmenen a cavil·lar una història quimèrica en què, de l'oficina estant, passa a ser l'heroi absolut, inqüestionable, que acapara tots els poders terrenals i celestials. La «lògica cartesiana» de Duplantier disposa i combina els indicis més superflus de la realitat amb vista a la consecució d'un absolut il·lusori. En un monòleg molt ben travat, d'una ironia càustica, Jeannine Worms retrata la mentalitat tipus de la classe mitjana europea en galopant procés de precarització. L'heroi tragicòmic d'*El càlcul* no deixa de ser el símbol emblemàtic d'una classe innoculada de nacionalisme agressiu i de conservadorisme profund que —com feren les societats de la segona preguerra mundial— ha substituït els valors ètics i humanitaris per la defensa a ultrança de l'ordre, la disciplina i la seguretat com a divises.

FRANCESC FOCUET I BOREU

ÍNDIX

El cas Gaspard Meyer	3
El càlcul	47

Primera edició: desembre del 2002

© Jean-Yves Picq

© Jeannine Worms

Edita: RE&MA 12 S.L.

Imprimeix: FET-B

Muntanya 30. 08026 BARCELONA

Dipòsit legal: B-50682-2002

ISBN: 84-932676-3-5

PVP: 5 euros